

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Editoriala Centrului
Regional
Hunedoara-Deva

Suită

leningrădeană

de Vasile Nicorovici
(pag. 5)

DIN SUMAR:

Un perfect
acord muzical...
cu auditorii

de Dan Iordăchescu
(pag. 9)

Foto: Nikolai Seliacenko

(Al IV-lea Salon internațional de artă fotografică al Republicii Populare Române)

La
pescuit

Citiți în pag. 6-7:

**surprize
ale
naturii**

Taina norilor luminoși

de ing. Aurel Dimboiu

Atlantidele Mării Negre

de A. Lecca

Plantele semnalizează!

ANUL XIX

49

(977)

6 decembrie 1963

12 pagini, 1 leu

memento

gigantul de pe enisei

Lângă satul Șuşenskoe, unde a fost exilat Lenin la sfârșitul secolului trecut, se desfășoară acum intense lucrări în vederea construirii unui gigantic nod hidroelectric. Construit pe Enisei, el va avea o capacitate de peste șase milioane de kilowați (ceea ce echivalează cu capacitatea a aproape 100 hidrocentrale de tipul celei de la Volhov) și va fi cel mai mare nod hidroelectric din lume. Căci va produce anual 23,5 miliarde de kilowați-ore, adică de unsprezece ori mai mult decât au furnizat toate centralele electrice ale Rusiei țariste în ajunul primului război mondial.

Construcții viitoare hidrocentrale vor avea de înfruntat mari greutăți, dat fiind că nu le va fi ușor să îmblinzescă vijeliosul fluviu. Iată câteva date despre acest colos. Înainte de a se vărsa în Oceanul Înghețat de Nord, apele Eniseiului, al șaselea fluviu ca mărime din Asia, străbat o distanță de 4 000 de kilometri. Ele se prăbușesc de la 1 600 de metri înălțime. La vărsare debitul fluviului este de 17 000 de metri cubi pe secundă, de două ori mai mult decât indicele corespunzător al Volgăi.

Puternicul Enisei va fi stăvilat de un uriaș baraj arcuit cu o lungime de un kilometru și o înălțime de peste 200 de metri, de două ori mai înalt decât cel de la Krasnoiar. În sala mașinilor viitoarei hidrocentrale vor fi instalate 8-10 agregate extrem de puternice, unice în lume.

Hidrocentralele va alimenta cu curent electric ieftin orașele și satele din Siberia, contribuind la crearea unor puternice întreprinderi chimice și metalurgice. Importanțele investiții legate de construcția ei vor fi amortizate chiar în primii ani după intrarea în funcțiune. Abundența de energie electrică ieftină va ușura punerea în valoare a 500 000 de hectare de pământ fertil. Irigarea acestor pământuri va face să se obțină anual milioane de puduri de cereale, un milion de tone de cartofi, mari cantități de legume, sfeclă de zahăr...

Rezultatele cercetărilor întreprinse de experți se află acum pe birourile proiectanților. Gigantul energetic capătă primele contururi. Construcții care au și sosit la fața locului au început lucrările pregătitoare. În casele de locuit care se înalță se vor instala în scurt timp mii de muncitori și ingineri.

Construcții și-au luat angajamentul să termine hidrocentralele în casa închinată centenarului nașterii lui Lenin.

g. b.

locuințe, locuințe...

De curând a apărut anuarul statistic „Economia națională a U.R.S.S. în 1962”. Printre multe date interesante, care dovedesc creșterea necontenită a nivelului de trai al poporului sovietic se remarcă și cele privitoare la dezvoltarea construcțiilor de locuințe.

Între 1953 și 1962 inclusiv — adică în ultimii zece ani — s-au construit și dat în folosință în U.R.S.S. case acoperind o suprafață totală de 585 200 000 de metri pătrați. Această cifră reprezintă:

1. — casele construite de întreprinderile și organizațiile de stat și cooperatiste, dar nu și de colhozuri;

2. — cu 50 a sută mai mult decât s-a construit între 1917 și 1953, adică în primii 38 de ani de putere sovietică.

Cît privește anul 1962, în cursul acestui an s-au înălțat 2 575 000 de locuințe, cu alte cuvinte cît în Statele Unite, Anglia, Franța și Republica Federală Germană luate laolaltă. La mia de locuitori proporția de locuințe nou construite în Uniunea Sovietică este cea mai mare din lume: 11,6 (față de 7,3 în S.U.A.).

Anuarul conține și alte date demne de semnalat la acest capitol. Ca, de pildă, faptul că chiria — inclusiv plata tuturor serviciilor aferente — nu depășește 4-5 la sută din bugetul muncitorilor sovietici. Sau faptul că, în ultimii șase ani, 75 000 000 de cetățeni sovietici au primit locuințe noi.

g. m.

P. GUROV

— Anecika, azi am apărut la televiziune!

păpuși pe broadway

Dar nu, nu e vorba de cele la care (poate) v-ați gândit! Ci de păpuși adevărate (era să spunem în carne și oase, dacă nu ne-ar fi fost teamă că s-ar putea produce din nou un echivoc). Așadar, de păpuși din lemn și din ceapă care de ceva timp au cucerit sufragiile entuziaste ale celor care, la New York, doresc să se amuze copios. Căci de vreo două săptămîni, „Un spectacol neobișnuit” — prezentat de Obrazov și „trupa” lui în plin centrul New York-ului, pe Broadway, este unul din evenimentele artistice cele mai comentate acum în S.U.A. Presa americană consideră că succesul e cu atât mai răsunător cu cît pînă acum cîteva săptămîni nici un impresar nu s-ar fi gândit să impună marelui public american, neobișnuit să „piardă” două ore într-o sală imensă ca să admire evoluțiile unor omușești de lemn, un spectacol similar. Obrazov a dovedit, însă, o dată mai mult că arta lui nu cunoaște stavilă, că fiind o artă autentică ea se impune oriunde. Reprezentanții lui Obrazov se deslășoară cu casa închisă, biletele sînt vîndute pentru toată durata șederii la New York.

Și mai e ceva. În fiecare seară blondul mentor spiritual al „actorilor” Teatrului central de păpuși din Moscova culege aplauze la scenă deschisă cînd iese în fața cortinei și, cu glasul lui egal, vorbește despre plăcerea pe care o încercă, el celășean al Uniunii Sovietice, de a putea sta de vorbă cu poporul Statelor Unite. „Ca să ne prăjim, trebuie să ne cunoaștem”, spune Obrazov și sala își manifestă vizibil aprobarea. „Mulțumesc celor care mi-au dat posibilitatea să ne producem în fața dumneavoastră”, mai spune Obrazov și sala iar aplaudă. Iar cînd artistul evocă în cuvinte mișcătoare necesitatea depășirii hotarelor de ură și neînțelegere între popoare e un adevărat triumf. Încît un ziarist american a putut remarca, pe bună dreptate, că Obrazov a cîștigat în scurt timp o mare bălăie: a cucerit inimile americanilor.

o. p.

elefanții, strămoșii sirenelor?

Un bătrîn căpitan, care în lungile-i călătorii pe mare văzuse multe, a povestit obișnuit cum în timp ce se afla într-o cursă obișnuită pe Marea Roșie, pe navă s-a dat semnalul de alarmă: om la apă! Nu departe de navă, trei naufragiați dădeau disperată din mîini. Printre ei se afla și o femeie care ținea strîns la piept un copil. Marinarii au co-

borît în grabă o barcă și au plecat în ajutorul naufragiaților. Dar nu mică le-a fost mirarea cînd, la apropierea bărcii, „naufragiații” s-au grăbit să se facă nevăzuți bătînd apa cu... cozile lor mari.

După cum relatează I. Akimușkin în cartea lui „Pe urmele legendelor” naufragiații erau nici mai mult nici mai puțin decît niște animale din neamul sirenelor. Căci așa le spun zoologii. Căpitanul navei a mai povestit că asemănarea dintre sirenele femele și femeii întînd e atît de mare încît întîmplarea l-a dus îndată cu gîndul la cunoscuta legendă din mitologia greco-romană. Studiind de aproape curioasele animale, cărora unii naturaliști le spun necuviincios vaci de mare, oamenii de știință au constatat că ele au bustul foarte asemănător cu al femeilor iar partea dorsală a corpului li se termină printr-o coadă de pește. Glandele mamare ale sirenelor sînt dispuse nu ca la alte animale pe abdomen, ci pe piept. Sirenele sînt foarte puțin vorbărețe. Singurele sunete pe care, după cît se știe, le emit cei „virstnici” aduc cu niște formăituri. „Tineretul” are, e drept, un repertoriu ceva mai bogat. În afară de formăituri, sirenele tineri pot să și fluiereze încetșor.

La întrebarea sa ce crede că sirenele sînt rude apropiate ale balenelor. Dar asemănarea cu acestea este strict „exterioară”. Sirenele au multe trăsături specifice... elefanților. Deși ea înfățișare seamănă mai mult a balena, delfini sau, dacă vreți, a femeie, ele se trag totuși din aceeași strămoși cu elefanții.

a. v.

limba rusă în anglia

Firește, învățarea unei limbi străine nu este prin acest simplu fapt și o dovadă de prietenie. Deși în Occident există oameni, fără îndoială foarte sinceri, care afirmă că „Ar fi de ajuns să învățăm unii de la alții limbile pe care le vorbim și toate problemele ar fi rezolvate”. În entuziasmul lor puțin cam naiv acești oameni uită, însă, de pildă că faptul că Anglia și locuitorii din S.U.A. aveau o limbă comună n-a împiedicat cele două țări să se războiască. Sau adevărul că deși a limbă germană era predată în foarte multe școli engleze acest lucru n-a izbutit să înlăture izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Dar dacă învățarea limbilor străine nu este prin el însuși un panaceu universal, interesul mereu sporit vădit în ultimii ani în Marea Britanie pentru cunoașterea limbii ruse îmbracă totuși o certă semnificație. El se datorește, desigur, în primul rînd ponderii, în continuă creștere, a Uniunii Sovietice în viața publică internațională, dorinței unor mase din ce în ce mai largi de a se familiariza direct de la sursă cu aspectele realității sovietice.

Acum cîțiva ani a luat ființă în Anglia „Asociația profesorilor de limba rusă”, care numără astăzi peste trei sute de membri. După date recente publicate de Asociație, în momentul de față limba rusă este predată în circa două sute de școli și o sută treizeci de colegii tehnice și institute sera-

le. Organizația mai sus amintită nu se declară, însă, mulțumită cu actuala situație. Ea își propune ca, printr-o susținută campanie de lămurire a importanței limbii ruse în viața politică, științifică, economică și culturală a omenirii, să determine introducerea limbii ruse ca materie obligatorie în toate școlile medii din Marea Britanie.

De altfel, însemnătatea învățării limbii ruse este acum recunoscută și de oficialități. Nu de mult a fost publicat raportul întocmit de un Comitet instituit de Ministerul Învățămîntului în noiembrie 1960. Acest raport, care definește poziția cercurilor oficiale britanice în problema predării limbii ruse în Anglia, a fost publicat într-o broșură separată și a cunoscut o largă răspundere. El subliniază „transformarea Uniunii Sovietice într-o putere mondială și marile ei succese pe planul științei și tehnicii... U.R.S.S. joacă acum, alături de S.U.A. — spune raportul — un rol de prim ordin în viața internațională. Cunoașterea limbii ruse este în interesul comerțului și industriei noastre. O mare parte dintre funcționarii noștri publici, dintre sociologii și publiciștii noștri arată un deosebit interes pentru învățarea limbii ruse... Și mai există și alte motive pentru stimularea învățării acestei limbi”. Raportul cere ca numărul profesorilor de limba rusă să ajungă în proximitatea anului 1 500.

În sfîrșit, pentru a întregi tabloul de mai sus trebuie să adăugăm că rețeaua de radiodifuziune B.B.C. organizează acum cursuri de limbă rusă prin radio, în care scop a tipărit și un manual ajutător, publicat în 53 000 de exemplare.

m. v.

o meserie neobișnuită...

Cînd vorbim de exporturile Uniunii Sovietice ne gîndim, de obicei, la mașini, produse chimice, alimentare sau altele de acest gen. Lista produselor de export este însă, infinit mai bogată și cuprinde cîteodată mărfuri de-a dreptul surprinzătoare. Orientul Îndepărtat sovietic exportă, de pildă... tigri.

O comandă primită recent din partea unui parc zoologic din America de Sud, scos dar din nou pe cărările tăgălei echipa de vînători de tigri condusă de Ignat Trofimov. Faptul că cei patru membri ai echipei se îndeletnicesc cu prinderea temutelor fiare este atestat, printre altele, de cicatricele de pe mîinile lor puternice și indicativitate. Căci pentru a ieși învingători în lupta cu tigrii ei trebuie să îmbine puterea cu experiența, altminteri perfidia și sîrzenia felinelor poate fi fatală vînătorilor.

Așadar, cîrînd după ieșirea „pe teren”, echipa lui Trofimov a descoperit mai multe urme mici, ușoare, urmate de altele mari, adînc întipărite în zăpadă. Chiar și pentru un începător în ale vînătărei era evident că era vorba de urmele unei tigroaice cu pui. „Descifrînd” urmele, pas cu pas, vînătorii au ajuns, la un moment dat, aproape de locul unde animalele se instalaseră pentru odihnă, după un sepos ospăț cu carne de cerb. Fiecare vînător a primit o sarcină precisă: trei din ei trebuiau să prindă puii de tigri, iar unul să țină sub observație tigroaica și să o doboare în cazul cînd n-ar fugi, ci ar deveni agresivă.

— Cine se încumetă s-o înfrunte? — întrebă Ignat.

Se oferî Semion Rusin, și Ignat acceptă numai pentru a nu-l jigni, deși știa că Rusin nu cunoștea toate șiretlicurile fiarei.

„Un foc de armă tras în gol sperie puii, care o zbughiră în tușuri. Prinderea lor era o chestiune de minute, deși se vedea destul de voinică spre a-i arunca cît colo pe cei cîțiva cîini asmuțiți împotriva lor. Dar tigroaica? Din cîteva sărituri dispăruse din cîmpul vizual al vînătorilor. Semion Rusin era mulțumit. Era mai simplu decît și-ar fi închipuit. Un vînător cu mai multă experiență și-ar fi dat, însă, seama că fusese suspect de simplu...”

Totul s-a petrecut fulgerător în clipa cînd vînătorii legau fedeleș ultimul pui. Au fost salvați, de fapt, de un cîine care se repezi spre tușărișul din apropiere, de unde fu proiectat înapoi, însingurat. Glonțele lui Ignat izbi tigroaica în timp ce sărea asupra lui Rusin care, înlemnit, nici nu apucase să înțeleagă ce se petrecea...

Puții prinși de echipa lui Trofimov se află acum la noul lor domiciliu din America de Sud. Dar cîți din cei ce-i privești știu prin ce primejdii trec oamenii care se îndeletnicesc cu prinderea lor?

d. c.

Conducerea
economică
și
progresul
tehnic

Mașini în posturi de comandă

Cuvântul cibernetică capătă o tot mai mare circulație. Mașinile electronice de calcul pot fi întâlnite acum nu numai în toate ramurile științei și tehnicii, ci și în industrie. Primii pași în această direcție au fost făcuți prin construirea unor dispozitive automate de control și comandă a mașinilor-unelte și a liniilor automate de asamblat și prelucrat piese. Acesta a fost, însă, doar începutul. Astăzi în institutele de cercetări științifice din Uniunea Sovietică se lucrează la crearea de sisteme automate complexe care să asigure conducerea unor întregi unități de producție: ateliere, uzine, combinate metalurgice, sisteme energetice etc.

Nu de mult statisticienii sovietici au apreciat că pentru a realiza peste 20 de ani o planificare optimă a economiei unionale după metodele folosite astăzi ar trebui mobilizată întreaga populație a Uniunii Sovietice. Acum cîteva zeci de ani această problemă ar fi părut de aceea cu neputință de rezolvat. Dar de atunci au fost realizate progrese considerabile: mașinile de calculat, „creierii electronici” cum li se spune adesea, execută într-un timp record lucrări și calcule pe care omul le-ar putea efectua numai în ani de zile de muncă încordată. Mai mult, pornind de la asemănarea dintre dispozitivele de reglaj automate și organismele vii tehnica modernă sovietică a realizat sisteme de reglaj care nu mai lucrează după un program rigid impus, ci fac față oricărei situații noi ivite pe parcurs.

În vederea automatizării conducerii sistemului energetic local în R.S.S. Gruzină, de pildă, funcționează o mașină electronică specială care ajută dispecerul să aleagă cel mai rațional regim de funcționare pentru sistemul respectiv. Instalația permite să se calculeze valorile căderilor de tensiune și puterea necesară pentru cinci secțiile de rețea. Mașina comunică rezultatul, sub forma unei mărimi electrice, unui aparat indicator sau îl imprimă pe hîrtie. Mașina soluționează o situație nouă ivită în sistem în una sau două secunde față de 24 de ore, cît ar trebui să lucreze trei oameni pentru a efectua aceleași calcule.

Multiplele profesii ale „creierilor electronici”

Mașinile electronice „Ural 2” efectuează aproximativ 5.000—6.000 operațiuni matematice pe secundă. Ele rezolvă cele mai diverse probleme tehnico-științifice ca, de exemplu, calculul traiectoriei unei rachete trimise în spațiile interplanetare sau calcule de rezistență materialelor pentru diferitele părți componente ale unui agregat etc. În ultimul timp aceste mașini sînt folosite tot mai mult la rezolvarea unor probleme economice. O mașină electronică de calcul a primit astfel „misiunea” de a soluționa problema planificării și organizării raționale a transportării nisipului din balastiere spre opt șantiere de construcții din Moscova. Mașina a ales drumurile cele mai scurte, ceea ce a redus transportul pe durata șantierului, un an și jumătate, cu 200.000 de km.

Mașinile electronice de calcul și-au găsit o aplicare firească în automatizarea procesului de producție. Se știe că în Uniunea Sovietică a fost construită prima linie complet automatizată de fabricat rulmenți, linie care constituie o performanță tehnică de mare valoare. La începutul liniei automate aceasta primește barele de oțel din care fabrică bilele și carcasa rulmenților iar la capătul fluxului tehnologic rulmenții ies sortați după calitate și sînt ambalați automat.

Calculatoarele electronice au început să joace un rol important și în industria chimică. La combinatul de cauciuc sintetic din Efremov, mașina electronică sovietică de tip „Mars 300” controlează funcționarea a 6 cupatoare; în 30 de secunde ea măsoară temperatura în 300 de puncte diferite, înlocuind astfel munca a 36 de oameni. Dacă procesul tehnologic suferă pe parcurs abateri de la programul stabilit, mașina intervine singură — aproape instantaneu — în punctul unde s-a înregistrat abaterea.

De mare folos sînt mașinile electronice de calcul și în industria petrolieră. Specialiștii sovietici au construit o mașină electronică de calcul, unică în lume, așa numitul integrator electronic „EI-S” care rezolvă problemele de hidraulică subterană ce se ivesc în industria petrolului. Mașina alege cea mai avantajoasă dispunere a puțurilor de foraj și în plus poate indica regimul lor de funcționare și în viitor.

Dar nu totdeauna sînt necesare mașini electronice de calcul cu acțiune continuă. De multe ori întreprinderile

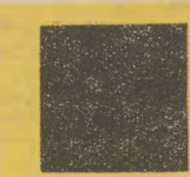
au de rezolvat o singură problemă, ale cărei date se schimbă mereu. În acest caz e mai indicat să fie folosite mașini profilate pentru rezolvarea unui anumit gen de probleme, cum este, de pildă, mașina „VPRR-2” specializată în alegerea regimurilor optime de așchiere la strung. În mașină se introduc datele de care depinde alegerea regimului optim: puterea strungului, adîncimea de așchiere, materialul pregătit ș.a.; toate calculele sînt efectuate în două-trei minute, deci mult mai repede decît cu mijloacele obișnuite, rigla de calcul și formulele matematice.

Determinind normele după care se realizează procesul de producție, adică împărțind acesta în mai multe operații elementare succesive, se poate alcătui un program în conformitate cu care „creierul electronic” să prelucereze datele primite, obținînd în final aceleași re-

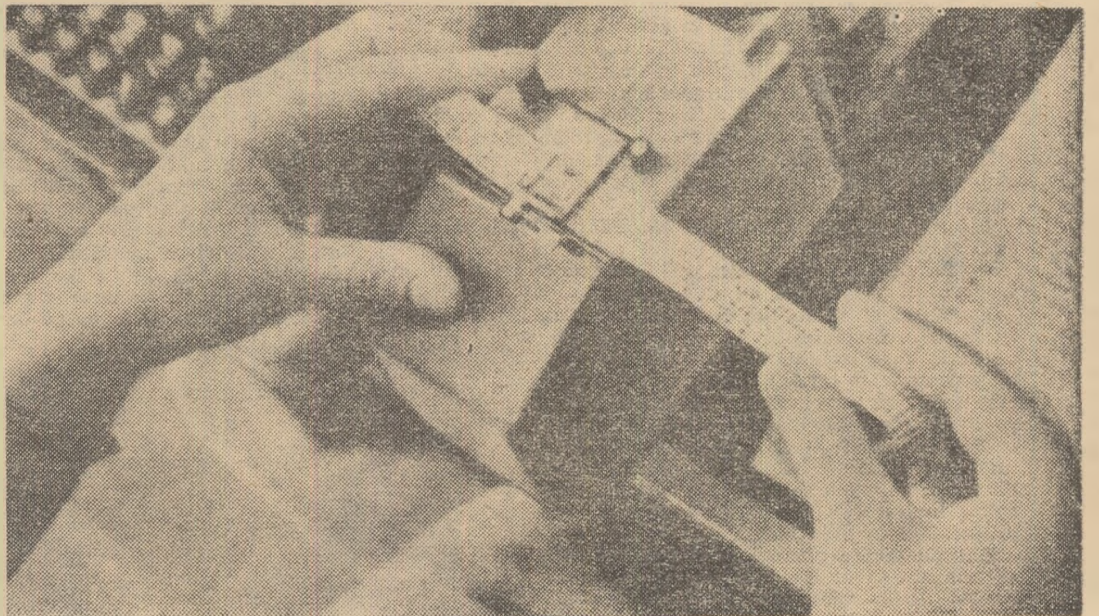
Pe panoul pe care dispecerul îl are în față — și care reprezintă schema de funcționare a întregului atelier — se ivește în fiecare minut o situație nouă: acul unui aparat indicator s-a inclinat, de pildă, față de poziția lui normală de funcționare, ceea ce înseamnă că în cuptorul Martin a intervenit o schimbare în graficul de livrare a metalului topit sau că turnarea s-a terminat și metalul cere „cale liberă”. Toate aceste probleme sînt rezolvate de „șeful de atelier” care alege singur drumul cel mai scurt, soluția optimă.

În momentul de față în atelierele de proiectare din cadrul T.N.I.I.K.A. se pune la punct un nou sistem cibernetic pe care creatorii l-au numit „consilierul directorului”.

Ce este, de fapt, acest sistem? Se știe că în marile întreprinderi informațiile despre ritmul producției sînt

Banda perforată, mijlocul de comunicare al mașinilor electronice.

zultate pe care le-ar fi obținut și omul — cu deosebirea însă că între durata lucrărilor efectuate de mașină și om există o diferență de timp considerabilă.

Locul de naștere al „creierilor electronici”

Unul din centrele sovietice de producere a „creierilor electronici” se află la Moscova. Este Institutul central de cercetări științifice în domeniul automatizărilor complexe — T.N.I.I.K.A. Aici se lucrează acum la un tip deosebit de „creier electronic”, destinat să fie folosit într-o mare centrală termoelectrică care se construiește la Moscova. Complexitatea acestei mașini este atestată de următoarele cifre: mai bine de 700 „organe de simț” vor culege datele de bază, informațiile care, o dată prelucrate, vor servi la dirijarea a peste 600 de elemente de execuție. Tot la T.N.I.I.K.A. s-au realizat cîteva exemplare dintr-un nou tip de mașină electronică numită „șef de atelier”. Unul din aceste exemplare se află acum la blumingul combinatului metalurgic din Magnitogorsk. Metalul incandescent este transportat de la cuptoarele Martin spre bluming cu vagoane de cale ferată; în același timp spre bluming se îndreaptă și vagoanele cu rezerve de metal rece. Toate se întorc goale. Sarcina principală a neobișnuitului „șef de atelier” este de a alimenta neîntrerupt blumingul. Adoptarea acestei instalații a făcut ca munca multor oameni să fie înlocuită de un singur „dispecer”.

adunate și prelucrate în secțiile de specialitate de persoane calificate anume în acest scop. Operațiile durează, însă, foarte mult, din care cauză ducerile întreprinderilor primesc situațiile abia la începutul lunii următoare. „Consilierul directorului” face ca producția să poată fi controlată în orice moment iar în caz că se înregistrează o abatere de la grafic să se ia de îndată măsurile necesare. Specialiștii caută să folosească la acest tip nou de „creier electronic” elementele constructive existente la alte tipuri anterior construite. Cum este posibil acest lucru?

Mașinile electronice de calcul prelucerează datele de bază folosind unele relații care se succed într-o ordine logică. Anumite părți din acest lanț de legătură pot fi adaptate și la alte mașini. Astfel, lanțul logic de relații, algoritmul, care caracterizează funcționarea mașinii electronice de calcul de la o centrală termoelectrică din sistemul energetic Moscova poate să fie aplicat și la construirea mașinilor destinate altor centrale. Iar în algoritmul „consilierului directorial” sau al „șefului de atelier” sînt destule elemente care pot conduce la elaborarea unui nou tip de mașină ce ar putea fi folosit într-un mare combinat.

Ing. Nicolae Radu

Întreprinderea de raționalizări și modernizări energetice

● Cultivatorii de bumbac din colhozurile și sovhozurile regiunii economice a Asiei Centrale au stocat pînă acum în depozite peste patru milioane tone de bumbac brut. Recoltarea „aurului alb” continuă. După cît se anunță, anul acesta în Asia centrală se realizează o recoltă fără precedent. Numai Uzbekistanul recoltează trei mi-

gen și argon. Folosirea oxigenului a făcut să crească cu 20 la sută randamentul cuptoarelor și combinatul a putut reduce considerabil consumul de coac. S-a calculat că în felul acesta întreprinderea va putea economisi, anual, peste un milion de ruble. Celălalt produs, argonul, va fi folosit la fabricarea aliajelor de titan.

● „În fiecare schimb — 50 de tone de superfosfat peste plan” — această chemare, lansată acum două luni de o brigadă a uzinei chimice din Konstantinovka, a fost adoptată de întregul colectiv al uzinei. Realizarea angajamentului a făcut ca în luna octombrie a.c. uzina să producă suplimentar mii de tone de superfosfat.

● În stepele regiunii Kokchetav a fost construit un nou elevator, al optulea gigant de acest fel intrat în funcțiune în cursul acestui an. Tot în aceeași regiune se apropie de sfîrșit și construcția unui alt elevator uriaș, în ale cărui depozite vor putea fi înmagazinate 100.000 de tone de cereale. Toate elevatorarele sînt utilitate cu sisteme de comandă de la distanță. Recepția, uscare, curățarea, sortarea boabelor precum și celelalte operații sînt mecanizate în întregime.

● Constructorii de mașini ai uzinei „Ordjonikidze” din Staro-Kramatorsk au început să producă lami-noare destinate industriei maselor plastice. Una din aceste mașini confecționează din material plastic benzi cu o lățime de numai 60—120 milimetri iar o alta produce pelicule de zece ori mai subțiri decît firul de păr.

● În noul oraș Pridneprovsk funcționează cea mai puternică termocentrală rațională din U.R.S.S. Acum se montează aci alte blocuri energetice cu o capacitate de 300.000 de kilowați fiecare și cazane cu o productivitate de 950 de tone de abur pe oră. Noul centru energetic a fost înălțat cu ajutorul mai multor uzine din Leningrad, Har-kov, Taganrog, Moscova și din alte orașe.

● Familia capronului, nitronului și lavsanului s-a îmbogățit cu un nou membru, botezat de specialiști „taslan”. Structura noii fibre sintetice se deosebește de aceea a predecesoarelor ei prin faptul că e mai voluminoasă și permeabilă pentru aer, ceea ce îi conferă admirabile calități igienice. Primul lot de fibre de taslan a fost produs de combinatul de fibre artificiale din Klin și în curînd în magazinele sovie-

țice vor apărea sortimente noi de len-jerie din taslan.

● Pretutindeni torturile se prepară manual. Dar, de curînd, un grup de constructori leningrădeni au încălcat tradiția: ei au realizat o linie automată, compusă din două agregate, pentru fabricarea torturilor. Mecanismele execută toate operațiunile, începînd cu prepararea compoziției și terminînd cu ornarea. Productivitatea liniei automate este de 8—10 torturi pe minut.

● La Novosibirsk a început re-cerct construirea unui combinat poligrafic, care va fi cea mai mare întreprindere de acest gen din Siberia. Noul combinat va tipări zilnic 4 milioane de exemplare de ziare, lunar sute de mii de exemplare de reviste ilustrate iar anual 60 milioane de cărți, broșuri, cataloage și prospecte.

● Firele de mătase necesare pen-tru confecționarea a 1000 de perechi de ciorapi fini sînt obținute de la 80.000 de viermi de mătase. Aceeași cantitate de mătase se poate obține, cu cheltuieli considerabil mai mici, pe cale artificială din 80 de kilograme de lem-ne. Meritul este, firește, al chimiei.

PUNCTE DE REPER

● loane și jumătate de tone bumbac, regiunea economică, în ansamblul ei, urmînd să livreze statului peste cinci milioane de tone.

● Constructorii centrului hidroteh-nic de la Nurek (R.S.S. Tadjikă) au terminat înainte de termen un combi-nat de construcții de case. Uzina de beton a și început să funcționeze. Con-form prevederilor, combinatul va avea un randament anual de 36.000 m³ de suprafață locuibilă.

● La combinatul de metale nefe-roase din Ust-Kamenogorsk a intrat în funcțiune un nou atelier de ox-

Operația „Cicero”

(Urmare din nr. trecut)

Perechea nici nu ajunsese bine lângă măsuta pe care le-o oferise cu un zîmbet binevoitor oberchelnerul, că „Cicero” era la ușă.

— Cine-i individul ăsta — întrebă el pe un chelner pe care îl cunoștea.

— E mister Spears. Un client obișnuit. Se pare că e reprezentantul unei mari firme engleze.

„Să fug imediat? — se întrebă atunci „Cicero”. Dar secretara nu m-a văzut niciodată și nu știe cine sînt. Iar englezii n-au dovezi care să mă compromită... Pot să mai aștept deci...”

Sir Hughe nu-și schimbase atitudinea față de valet, dar Bazna aștepta dintr-o clipă în alta să se dezlănțuie fur-tuna... Aceasta, însă, întârzie. Trecu o zi, apoi încă una... Într-o seară Bazna se plimba ca de obicei pe strada Ahmed-Aga-Oglu... Îi atrase luarea aminte un ins care mergea în fața lui. Din nou mister Spears? Bine că acesta nu îl poate vedea... Spears se opri un moment în fața intrării în clădirea ambasadei britanice, după care porni alene mai departe. La capătul bulevardului Ataturk se urcă într-un taxi.

Încercînd să nu atragă atenția, „Cicero” luă și el un taxi.

— Urmărește mașina din față — spuse el șoferului, însoțindu-și rugămintea cu un bacșiș gras.

După un sfert de oră, taxiul lui mister Spears stopă în fața unei clădiri noi, cu mai multe etaje, în care locuiau funcționari inferiori ai ambasadelor țărilor aliate și negustori europeni de mina a doua. Bazna îl văzu pe Spears intrînd înăuntru. După cîteva minute îl urmă și el. „Trebuie să aflu unde locuiește — își spuse spionul. Probabil că tot acolo se află și secretara... În cazul acesta Meusisch o să găsească un mijloc să-i închidă gura”.

Dar pe nici o plăcuță metalică de la ușile apartamentelor nu figura numele Spears. Descurajat, Bazna se întoarse acasă. Toată seara încercă să vorbească la telefon cu Meusisch, dar în zadar. Probabil că germanul nu se afla în Ankara.

În următoarele cîteva zile „Cicero” observă ore în șir clădirea în care-l lăsase pe Spears, dar acesta intrase parcă în pămînt.

La ambasada britanică domnea aceeași atmosferă. După ce distrusese toate urmele activității lui secrete (aparatură fotografică, trepedul și lampa) Bazna aștepta momentul prielnic ca să dispară „legal”, adică să-și părăsească serviciul, sub un pretext onorabil, și să plece în alt oraș. Dar curînd interveniră noi evenimente care-i dădură peste cap planul...

În seara aceea, spionul mergea să se întâlnească cu Meusisch cu care izbutise, în sfîrșit, să vorbească la telefon. Pe strada Tuna-Hadessi fu cît pe aci să se ciocnească cu mister Spears. Acesta nu era singur, ci însoțit de o tină brunetă, tunsă scurt și îmbrăcată în uniforma corpului auxiliar englez de femei.

În ciuda înfățișării schimbate, „Cicero” o recunoscu pe secretara lui Meusisch.

Peste două ore, după ce se strecură pe furiș în curtea ambasadei germane, spionul stătea de vorbă cu Meusisch în biroul acestuia. Hitleristul părea agitat și obosit.

— Domnule Meusisch, trebuie să vă aduc la cunoștință că din acest moment colaborarea noastră ia sfîrșit.

— Nu te pot împiedica. Ai, probabil, temeiuri serioase.

— Mă neliniștește foarte mult femeia în tovărășia căreia vă amintiți că v-am întîlnit într-un magazin... Ce știe despre mine? Cîred că prezintă un mare pericol pentru noi amîndoi.

După o scurtă pauză, în care probabil se gîndise ce să-i răspundă, Meusisch rosti:

— Nu poate ști nimic important...

— Vă înșelați, d-le Meusisch. A fost doar secretara dv... Nu-i așa? Iar acum a trecut la englezi.

— A dispărut. Nu-i putem da de urmă.

— Eu v-aș putea da cîteva informații despre ea... replică spionul după care-l informă pe Meusisch despre rezultatele observațiilor lui. Cu toate că SS-istul încercă să nu-și piardă calmul, se vedea bine că devenise palid. Îi tremurau miinile.

— Deci ce știe despre mine?

— Numai faptul că există „Cicero”... Altceva nimic.

A fost ultima lor întîlnire. Au trebuit să treacă mulți ani, pînă cînd au putut afla amîndoi din ce cauză le încetase activitatea.

Într-o pădure deasă de pe pitorescul țărm al lacului Vierwaldstätter de lângă Zurich se afla o vilă foarte frumoasă. În 1938, vila și o bună bucată de pădure din jur au fost cumpărate de un necunoscut, despre care se spunea că era un bogătaş american. Immediat după izbucnirea celui de al doilea război mondial, vila a fost refăcută și înconjurată cu un gard înalt de sîrmă ghimpată, prin

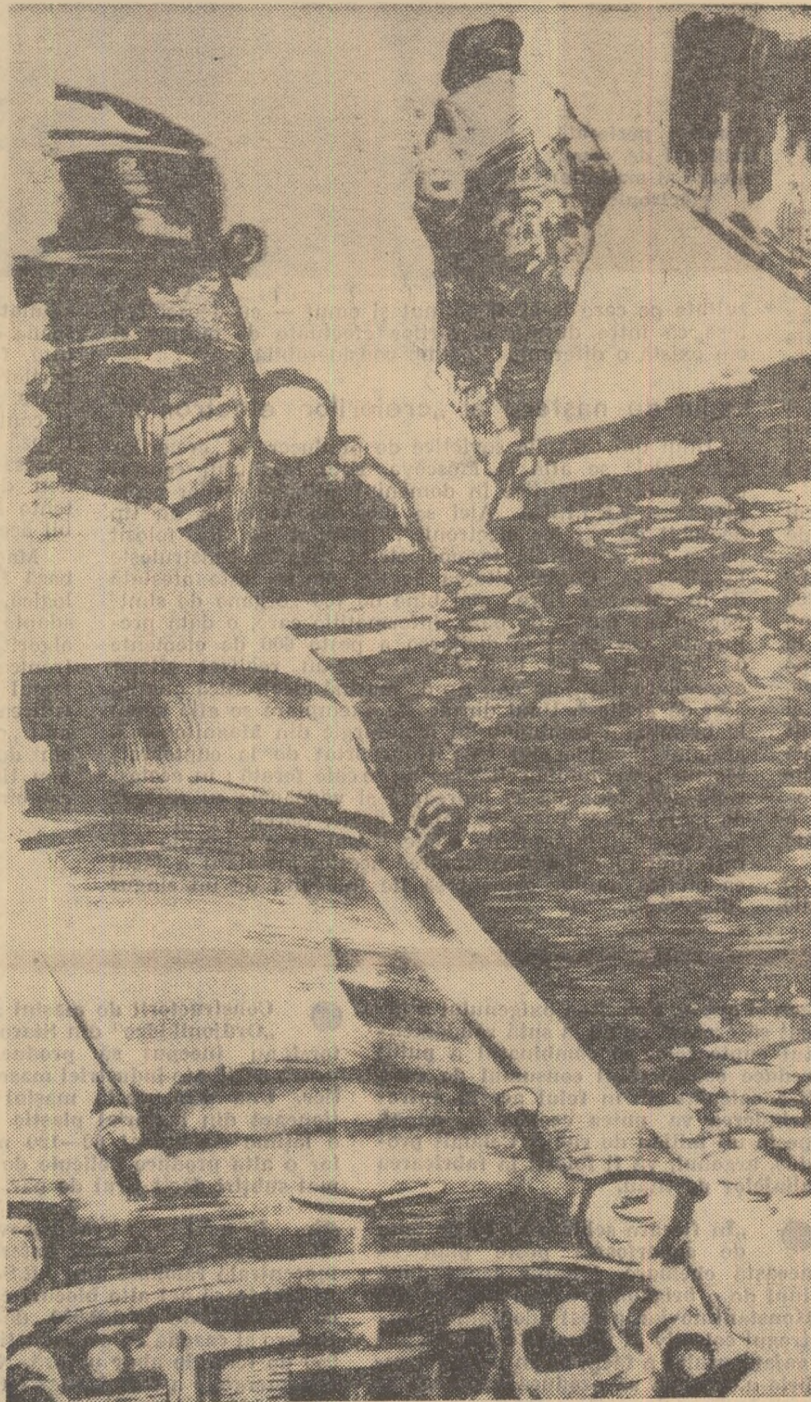
care trecea curent electric. Porți masive de fier străjuiau intrarea. Pe acoperiș fusese instalat un pilon pentru antenă de radio. Nimeni nu știa cu ce se ocupau stăpînii vilei.

Dar acest colțșor retras nu era, cum s-ar fi putut crede, un refugiu plăcut al vreunui om de afaceri american îmbogățit la bursă. Proprietarul vilei era Allen Dulles, conducătorul filialei din Europa a „DSS” — „Direcția Serviciilor Strategice”, cum era numit în timpul războiului serviciul de spionaj politic american. De acolo porneau fire tainice spre agenturile secrete din multe țări ale Europei.

Kolbe alias Wood

Consilierul de legație Kolbe era un funcționar important al Ministerului de Externe hitlerist și se bucura chiar de încrederea lui Joachim von Ribbentrop, conducătorul acestui minister. Convingerile lui naziste erau bine cunoscute și-i creaseră o excelentă reputație în cercurile conducătoare. Nimeni nu bănuia că dl. Kolbe era unul din cei mai apreciați agenți ai DSS-ului și că lucra sub pseudonimul „George Wood”.

La sfîrșitul lui 1943 capitala Reichului își pierduse de mult strălucirea aparentă din timpul victoriilor de mai înainte. Vestile de pe front erau tot mai proaste și nu mai puteau fi ascunse de fanfarele propagandei lui Goebbels, care-i potopea pe berlinezi cu false știri despre

Desen de G. Novojilov

pretinse succese. Urletul sinistru al sirenelor care anunțau apropierea bombardierelor inamice se făcea auzit tot mai des. O seamă de germani se mai agățau totuși, așa cum se agățau un om gata să se înecă de un fir de pai, de zvonurile despre iminenta apariție a unei „arme

secrete” care ar putea schimba radical mersul războiului.

— Ați auzit că s-a început fabricarea unei noi arme secrete? Mi s-a spus confidențial, dintr-un loc bine informat, că e o armă cu un efect extraordinar. Deocamdată e numită convențional „Cicero”.

— Grozav. Dintotdeauna am știut că geniul scumpului nostru Führer o să găsească mijloacele ca să-i frîngă pe dușmani. Dar și eu am auzit ceva. Cîcî un diplomat britanic, homosexual, are un prieten intim care-l exploatează și ne furnizează informații prețioase.

Discuții de acest fel puteau fi des auzite în zilele acelea în cercurile suspuse din Berlin. Existau, însă, și pesimiști:

— Ia mai dați-l încolo pe „Cicero” ăsta. E un agent secret al englezilor cu care aliații vor să ne tragă pe sfoară.

Sau:

— E un truc al serviciilor de propagandă ale lui Kaltenbrunner.

Domnul Kolbe, însă, izbutise să afle amănunte mai exacte.

În ciuda unui atac al bombardierelor americane „Orient-Expresul” plecase din Frankfurt pe Main după orar. Într-un compartiment confortabil, bine luminat și cu ferestrele acoperite de un stor gros puteai ușor uita de zloata lui decembrie, de vîntul umed și pătrunzător, de război. Lovind ușor cu roțile în joante, vagoanele lunea rău repede pe șinele care străbăteau cîmpia Main-ului.

„Ne apropiem de Würzburg” — își spuse Kolbe... Pe culoar nu era nimeni.

— Iertați-mă, vă rog, nu fumați cumva tutun de Sam-sun? — întrebă deodată salutînd cu mina la cozoroc un bărbat de vîrstă mijlocie, în uniformă de ofițer SS.

— Din păcate nu vă pot oferi decît țigări bulgărești.

— Sir, o comunicare urgentă de la rezidentul nostru din Würzburg. Chiar acum am interceptat-o — i se adresă lui Dulles funcționarul care se ocupa cu descifrarea telegramelor cifrate. În ciuda orei înaintate, Dulles se afla în biroul lui.

— Hm... Nu-i rău. Ar putea să-l intereseze pe Bill? Așa a aflat Washingtonul că la ambasada engleză din Ankara acționa un spion care se ascundea sub pseudonimul „Cicero”. Dar ce post ocupa omul și cine se ascundea sub acest pseudonim, „George Wood” n-a putut afla.

Alte informații despre „Cicero”

George Earl era un fruntaș al partidului democratic și se număra printre intimii președintelui Roosevelt.

Un timp fusese guvernator al statului Pennsylvania. După izbucnirea războiului devenise diplomat. În această calitate i se încredințaseră misiuni delicate în Balcani și curînd începuse să fie considerat la Washington ca „specialist” pentru această regiune.

În 1943 ocupa postul aparent modest de atașat naval al ambasadei din Ankara. De fapt, însă, George Earl conducea serviciul de spionaj american în Orientul Apropiat și în Balcani. Lui i se încredință misiunea de a descoperi misterul „Cicero”.

Hotărî să nu comunice nimic englezilor pînă cînd toată istoria n-avea să fie complet elucidată.

— Ascultă, Jackson, trebuie să dezlegăm o șaradă. Un individ de la ambasada engleză lucrează pentru germani. Judecînd după ce furnizează, tipul are acces la documente strict secrete și trebuie căutat printre cei care se află foarte aproape de ambasador. Washingtonul nu dorește, însă, ca englezii să afle despre treaba asta prea devreme. O să le servim la timp hapul.

— Sir, Mai am niște informații de ultimă oră despre „Cicero”. Lucrează cu colegul nostru Meusisch. Mi-a dat seama imediat că amiralul? nu prea are acum chef să afle secretele Albionului. Iar doctorul Lewerkühn se gîndește mai mult la pace decît la seiful stimatului sir Hughe.

— Ai noștri sînt pe urmele lui Meusisch. Au izbutit să afle că se întîlnește cu un ins, un băștinaș, pe care n-am putut, însă, să-l vadă la față. Individul e extrem de precaut.

— Ieri a fost cît pe aci să-l calc pe coadă pe Meusisch. Se întîlnesc într-un automobil... Dar undeva lângă ambasada engleză tipul a dispărut...

— Vă dați seama că nu mai putem aștepta. Tot timpul sînt presat de sus.

— Sir, Observațiile din afară nu sînt suficiente. Trebuie să introducem un om de al nostru la ambasada germană... Am o idee în legătură cu asta.

V. Ghilensen

(Sfîrșitul în nr. viitor)

1) Generalul W. Donovan care conducea în timpul războiului serviciile de spionaj ale S.U.A.

2) Aluzie la amiralul Canaris, conducătorul serviciului de spionaj al Wehrmachtului hitlerist, care către sfîrșitul războiului adoptase o poziție de adversitate față de SS și încercase chiar să conspire împotriva lui Hitler și să convinge creșterea serviciile secrete engleze.

Incepînd cu numărul 51, din 20 decembrie a.c., vom publica reportajul „S. O. S. Titanic”, în legătură cu cea mai mare catastrofă din istoria navigației maritime a tuturor timpurilor.

Suită leningrădeană

Ce fac astăzi veteranii de pe crucişătorul „Aurora”? Cum s-a desfășurat viața lor după evenimentele din Octombrie 1917 și după terminarea războiului civil, la care au luat parte alcătuind un detașament expediționar împotriva lui Iude-nici sau luptând în flotilele de pe Volga ori de pe Don? Citiți din ei n-au mai răspuns la apel. E. P. Ognev, de pildă, cel care a executat istorica lovitură de tun din seara lui 25 octombrie, a murit pe meleagurile natale, lângă Rostov pe Don, fiind la comanda unui detașament de partizani împotriva gărzilor albe. Dar ceilalți, care s-au întors la casele lor?

Sumare date biografice despre unii din ei am aflat la muzeul istoric care ființează pe crucişător. De altfel „auroriștii” leningrădeni păstrează strânse legături cu vasul. Vin deseori acolo ca să stea de vorbă cu vizitatorii, evocând întâmplările memorabile la care au luat parte.

Iată: Alexandr Belișev, fost președinte al comitetului de vas în timpul insurecției. Cu o zi înainte de asaltul Palatului de Iarnă a fost chemat la Smolnii de către Sverdlov care i-a încredințat misiunea de comisar al crucişătorului. Din ordinul său, conform directivelor primite, a fost trasă salva din 25 octombrie 1917. În anii de după revoluție, Belișev a studiat la Academia industrială. Acum locuiește la Leningrad, e pensionar.

Unul din membrii comitetului de vas din 1917, P. P. Sokolov, este astăzi profesor la Institutul de mecanică din Leningrad. Un alt membru al aceluiași comitet din aceeași perioadă, T. I. Laptov, a lucrat în întreprinderi din Leningrad și Murmansk. Cu ocazia aniversării a 250 de ani de la înființarea Leningradului a căpătat distincția de Erou al Muncii Socialiste. În 1959 a încetat din viață.

Fostul miciman L. A. Demin e inginer contra-amiral, doctor în științe geografice, laureat al Premiului de stat. Un alt „aurorist”, care avusese funcția de președinte al comitetului de vas înaintea lui Belișev (în martie — aprilie 1917), I. V. Fedianin, a fost timp de 40 de ani profesor de școală medie în Mordovia natală.

Mulți veterani au luat parte la războiul de apărare a patriei: Nevolin, pe frontul din nord; Vasciuk, ca voluntar în detașamentele de miliție care au apărat Leningradul; Denisenko a străbătut drumul de la Volga la Berlin; Maslovski a construit aerodromuri și linii fortificate.

Faptele săvârșite de ei și de mulți alții — care își dau aportul și astăzi, în ciuda vârstei înaintate, la construirea comunismului și la educarea tinerei generații în spiritul tradițiilor revoluționare, constituie, de asemenea, un bilanț rodnic ce îmbogățește patrimoniul istoric al „Aurorii” dobândit în zilele marelui Octombrie.

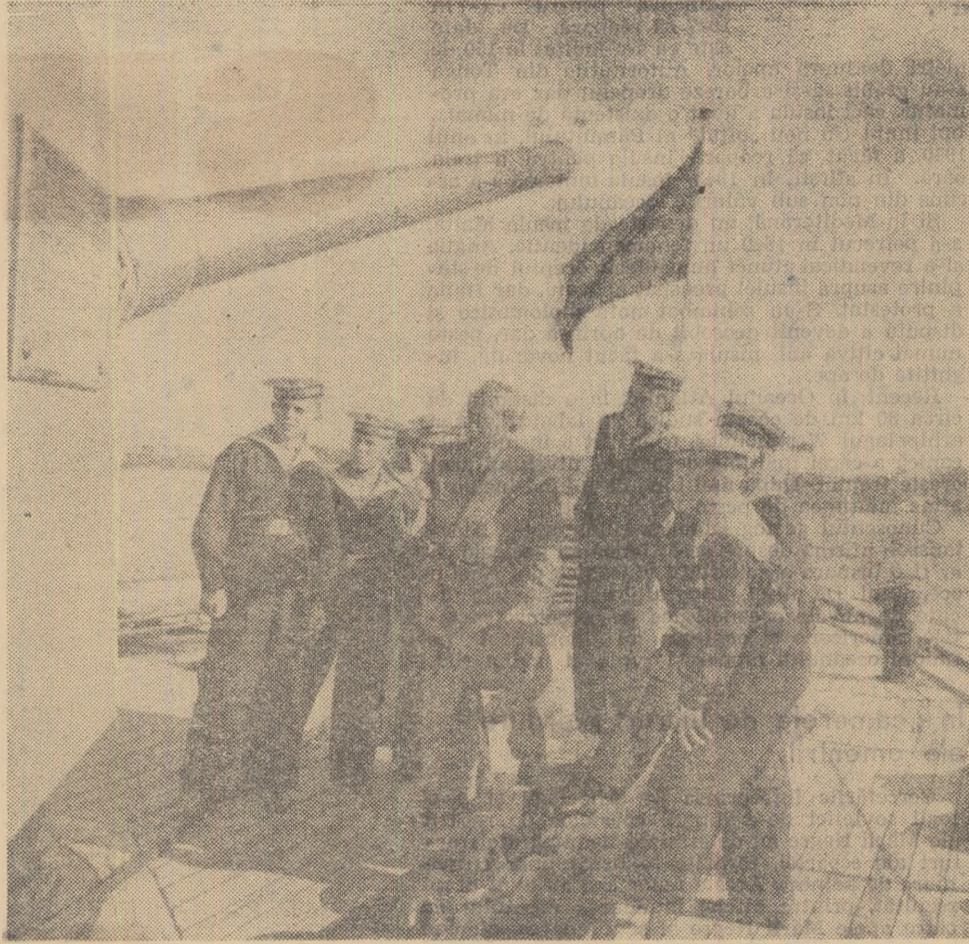
Prin bunăvoința ghidului de la muzeul crucişătorului mi se oferă prilejul să mă întilnesc cu unul din veterani, Denis Ivanovici Vasciuk, care a luat parte în 1941—43 la apărarea Leningradului. E un bătrîn frumos, cu părul lins, alb ca neaua. În tinerețe, însă, a fost unul din băieții aceia simpli și inimoși veniți de undeva din întinsa Rusie, pe care Petrogradul revoluționar i-a adus în primele rânduri ale istoriei. Un „matroz oarecare” din flota Balticii, cu o biografie în esență asemănătoare cu a miilor de „fărâni în haine ostășești”. În satul lui, din gubernia Volinia, a fost cioban și rindaș la cai — desigur nu la caii săi, ci ai moșierului. Carte a învățat „din practică” ducând telegrame la adresanții ale căror nume și adrese nu putea, la început, să le citească. Fiind voinic și sănătos a nimerit la marină. De fapt și lui i-a plăcut serviciul marinăresc fiindcă „avea o uniformă frumoasă”. Mai întâi pe crucişătorul „Dvina”, apoi pe „Imperator Pavel I”, iar din 1915 pe „Aurora”. Aici, fiind de specialitate electrician, a avut grijă de funcționarea dinamurilor și de bu-nul mers al iluminatului.

Anul 1917, cu demonstrații, mitinguri,

lupte pe baricade, l-a învățat ce înseamnă Revoluția. A fost cu grupul de marinari ai „Aurorii” la asaltul Palatului de Iarnă. A făcut de santinelă la Smolnii. În două rânduri a plecat cu detașamente expediționare ca să apere Piterul roșu. Cu benzi de cartușe așezate cruciș pe piept, cu arma în mână, gata să-și dea viața pentru cauza revoluției. Și despre el a scris Maiakovski versuri, și despre el este vorba în „Tragedia optimistă” a lui Vsevolod Vișnevski.

În anii de după revoluție a lucrat ca simplu electrician la fabrica „Trehugolnik” și apoi la „Holodilnik” („Frigiderul”). A crescut doi feciori. Unul din ei a murit în război, în bătălia de pe Volga. Celălalt, strungar la uzina „Metalist”, a fost rănit în luptele de apărare a Leningradului. La aceste lupte a luat parte, ca voluntar, și fostul marinar de pe „Aurora”.

Bătrînul veteran are calmul și înțelep-

Pe bordul „Aurorii”, fostul comisar al crucişătorului, Alexandr Belișev, evoca zilele Revoluției...

ciunea oamenilor care, ajunși în amurgul vieții, sint conștienți că au realizat ceva important, că au lăsat o urmă durabilă a trecerii lor pe pământ. La sfârșitul discuției, Denis Vasciuk îmi arată o fotografie veche care îl înfățișează în plină tinerețe, îmbrăcat în uniformă de marinar, cu gulerul răsfrînt, purtînd pe cap o beretă pe care scrie cu litere mari, albe: AVRORA. Îl întreț: e bunul lui cel mai de preț.

La hotelul „Evropeiskaia” m-am întilnit cu actorul Alexei Batalov, într-o împrejurare cu totul neașteptată. Luam masa de seară la restaurantul hotelului — o sală albă, înaltă, împodobită cu coloane și mari plante tropicale, care îi dădea un aspect elegant și distins, caracteristic pentru interioarele localurilor publice din Leningrad. Orchestra urcată pe un podium cînta în surdina muzică de dans. La o masă așezată între două coloane albe l-am recunoscut pe Alexei Batalov.

Era îmbrăcat extrem de simplu, într-un pullover bej, și stătea în colțul cel mai retras al mesei, parcă anume ca să se păstreze în anonimat. La început am crezut că-l confund cu cineva care îi seamănă. Știam că joacă la un teatru din Moscova. Apoi mi-am zis că poate a venit să turneze un nou film. Insoțitoarea mea, care-l cunoștea de la Moscova, nu avea, însă, nici un dubiu și m-a întrebat dacă n-aș vrea să stau de vorbă cu el.

Am stat un moment în cumpănă. Dar insoțitoarea mea, asigurîndu-mă că actorul e un om „foarte cumsecade” și că „nu se va formaliza”, s-a îndreptat spre masa lui mai înainte ca eu să-i fi dat un răspuns precis. Cînd s-a întors mi-a relatat pe scurt concluziile discuției:

— A venit la Leningrad pentru cîteva zile. Stă aici la „Evropeiskaia”. Astă seară nu are timp dar mîne după masă ne putem

ruinî pînă la sacrificiu unui scop, — e foarte asemănător cu Batalov cel de toate zilele. Am remarcat chiar din prima clipă delicatețea și sensibilitatea lui sufletească. Dialogul dintre noi nu s-a dus numai prin cuvinte, ci și printr-un curent emotiv, al gesturilor și privirilor. Înainte de a-și da la răspunsul în fața Batalov îl trăiește ca pe o emoție care îi se transmite o dată cu vorbele lui.

După inevitabila introducere despre țelul călătoriei mele prin Uniunea Sovietică, în vederea scrierii unui volum de reportaje, i-am spus că între temele care mă interesează în mod deosebit e și viața culturală a societății care construiește comunismul. Că intenționez să stau de vorbă cu personalități marcante din acest domeniu, din care nu poate lipsi, desigur, cinematografia. Că, în concluzie, întimplarea neașteptată, de a-l fi întilnit la „Evropeiskaia” este cit se poate de binevenită deoarece cititorii romîni îl cunosc și îl apreciază.

Batalov m-a ascultat cu atenție, cu gravitate chiar, și mi-a răspuns simplu că problema e prea vastă pentru el care nu e un teoretician. De multe ori în cursul discuției a revenit ca un leit-motiv remarcă: „Asta-i părerea mea personală ca actor”. Cînd i-am atras atenția că a fost și regizor într-un film, mi-a răspuns cu modestie:

— Da, dar a fost numai o primă încercare.

Cine a văzut filmul „Mantaua” în regia lui Batalov a făcut, desigur, aprecieri din care n-au lipsit, pe drept cuvînt, superlativetele. Dar, cum spuneam mai înainte, lui nu-i plac vorbele răsunătoare.

Tocmai pentru calitatea lui de a ști să se exprime „simplu și omenește”, îl apreciază Batalov pe Ciuhrai. Mi-a pomenit deseori, cu nerefinută prejuriere, numele tinărului regizor.

— În tratarea temei războiului Ciuhrai a adus o viziune nouă. Iar o dată cu aceasta s-au făcut simțite și nuanțe noi. Ciuhrai a luptat pe front și tema îi era ca atare cunoscută, i-a intrat în sînge. A exprimat-o altfel decît în filmele din perioada mai veche, de genul „Căderii Berlinului”. Simplu, omenește. „Balada soldatului” e un film excelent, deși nu constituie, probabil, ultimul cuvînt pe această temă. Ciuhrai e capabil de realizări și mai bune.

Timpul fixat pentru discuția noastră se apropia de sfîrșit. Mi-am dat seama că nu aflasem încă multe lucruri esențiale din viața și activitatea musafirului meu, de aceea în continuare întrebările s-au succedat telegrafic iar răspunsurile veneau și ele „fulger”:

— Momente esențiale din biografia dv.?

— Toți din familie — mama, tata, unchi, mătuși etc. — au fost și sint actori. Școala am făcut-o în timpul războiului, în localitățile pe care le-au cucerit părinții mei. Apoi am urmat Institutul de teatru din Moscova, Teatrul Armatei, Teatrul de Artă, unde sint și astăzi.

— Activitatea cinematografică?

Tot concis, telegrafic:

— Debutul la un studio leningrădean, în filmul „Neamul Jurbinilor”. În 55 — „Mama”. În 56 — „Cazul Rumianțev”. În 57 — „Zboară cororii”. În 58 — „Omul meu drag”. În 59 — „Mantaua”. În 60 — „Doamna cu cătețul”. În 61 — „9 zile dintr-un an”.

— Antrenat de ritmul discuției, închid șicul chestionarului cu „întrebarea cheie” a reporterului de interviu:

— Care e cel mai important eveniment din viața dv.?

— Întîlnirea cu doi oameni deosebiți: regizorul Heifit și operatorul Urusevski.

Și cu asta s-a făcut ora 7.

Alexei Batalov s-a ridicat, a pus pachetul de țigări în buzunar și-a luat, printr-o stringere de mînă, rămas bun și a părăsit încăperea cu aceiași pași ușori și tinerești.

Vasile Nicorovici

Băiatul cu ghitara

CREION

Nu este o replică dată, pentru achitate, de un regizor puțin gelos pe succesul „Fetei cu ghitară”.

Băiatul nostru nu-l erou de film, ci unul real, concret, cu o identitate și o adresă precisă. Anume eroul unui cîntec care se cîntă azi în întreaga Uniune Sovietică, și e intitulat pur și simplu, „Marcuik cîntă la ghitară”.

Cine este Marcuik și de ce l-au ales tocmai pe el autorii cîntecului, compozitorii Alexandru Pahmutova și poezii Nikolai Dobronravov și Serghei Grebennikov? Inginerul Alioșa Marcuik trăiește și muncește la Bratsk. S-a stabilit acolo îndată după absolvirea Institutului de construcții din Moscova. Ce l-a determinat să schimbe, acum șapte ani, locuința moscovită cu baraca de pe malurile vijelioasei Angare? Urmatorea teorie proprie: „Fiecare inginer trebuie să-și facă un ideal din a munci pe un șantier de proporții, însemnătatea și posibilitățile Bratskului”. Folosind din plin aceste posibilități, Alexei Marcuik s-a

impus ca un inginer capabil, talentat, cu spirit creator.

Că este așa, ne-o dovedește următorul exemplu (unul din multele pe care le oferă biografia lui de specialist).

Erau zilele zbuciumate de pregătire a zăgăzuirii Angarei — operație extrem de dificilă, cum istoria construcțiilor hidrotehnice cunoaște puține. Ședintele consiliului tehnic al șantierului se țineau lanț. Discutînd pînă la răgușire, specialiștii analizau planul de stăvîlire a năuzorului fluviu siberian care le dădea serioase bătăi de cap. De exemplu, hidrotehicienii calculaseră că viteza cursului apei în condițiile zăgăzuirii urma să atingă opt metri pe secundă. Trebuiau deci blocuri de beton care să cîntărească minimum 18—20 de tone spre a nu fi măturate de curent. Dar podul peste Angara cum să-l construiești, cum să-i înființi pilonii ca să poată rezista puternicei presiuni a apei, camioanelor cu încălțură de beton, asaltului blocurilor de gheață în anotimpul frigos? Proiectul, lucrat de specialiști reputați din Mos-

cova, propunea să se monteze podul pe căsoaie uriașe de lemn umplute cu beton și fixate pe fund cu tuburi. Pe această idee proiectul era întocmit corect, schițele, calculele erau bune, numai că lucrările costau prea mult și cereau un volum de lucru epuizant. Marcuik a propus... să se renunțe la căsoaie și pilonii să fie fixați numai cu ajutorul tuburilor. Cum era și de așteptat, propunerea a stîrnit un nou val de discuții care au fost reluate de la capăt. Inginerului șef al șantierului i-a plăcut ideea lui Marcuik. La a doua consfățuire Alioșa a venit cu un plan detaliat și cu sumedenie de schițe.

Proiectul a fost aprobat. Prin aplicarea lui s-a realizat o serioasă economie, termenul de construcție a fost scurtat de trei ori, cantitatea de beton folosit s-a redus de treizeci de ori...

Serile, inginerul oacheș cu mustașa ea pana corbului, după care oțtează multe foto, le închină sufletului. Se adună cu

prieteni și ori incing dispute filozofice, vorbind despre viață, despre vromea noastră, despre ei înșiși, ori citeș versuri sau dezbate o carte. Dar lui Alioșa îi place mai ales să cînte la ghitară. Prietenii așteaptă cu nerăbdare clipa cînd Alioșa începe să-și plimbe pe strune degetele-i prelungi și fine, pe care munca dură de hidrotehnician nu le-a asprit. Atunci în cameră irumpe parcă steпа ucraineană, natura înbuloasă a Americii latine, cerul palid al nordului. Dar cîntecule favorite sint totuși cele despre constructori, despre cei care, ca și dîșii, deschid primii drumuri neamblate, ating înălțimi neatinse, trezesc la viață taiga siberiană — despre cei cărora le e greu și nu se plîng.

Alioșa Marcuik i-a atras pe autorii cîntecului tocmai prin lipsicițea lui. Căci miile de oameni sovietici, animați de simțăminte eroice și încălziți de flacăra entuziasmului se pot recunoaște în cuvintele:

„N-ai vrut o viață ușoară și netedă...”

Iulia Scutaru

Atlantidele Mării Negre

„Intr-o singură noapte Atlantida dispăru. Pe locul unde se aflase înfloritoarea Insulă a Fericiților clocoti într-un vârtej turbat o pilnie uriașă, mai mare decît întreg continentul. Flăcări și aburi fișneau din ea ca niște conuri uriașe de foc și de apă. Apoi lupta focului cu apa începu treptat să se domolească. Dar deasupra Atlantidei dispărute fața oceanului nu se liniști și pe valuri pluteau trunchiuri de copaci, cadavre de oameni și animale“.

Așa descrie scriitorul sovietic Alexandr Beleaev pieirea sub ape a legendarei Atlantide, în cartea „Ultimul om din Atlantida“.

Ficțiune sau realitate?

E oare aceasta numai o viziune fantastică, o plămădire ireală a unor fapte ce nu s-au petrecut nicicînd? Greu de răspuns, căci în viața Pămîntului s-au petrecut multe catastrofe care, de-a lungul mileniilor, i-au schimbat fața. Marile catastrofe nu sînt „spectacole ieftine oferite de Pămînt oamenilor într-o singură sedință“, cît durează viața unui om. Și, totuși, au existat în istoria Pămîntului multe catastrofe de mici proporții la care omul a luat parte și a putut vedea „în miniatură“ un fenomen asemănător cu cel care, probabil, a dus la pieirea Atlantidei.

Încă acum două sute de ani, prin studierea diverselor fenomene ale naturii, s-a ajuns la concluzia că în trecutele epoci geologice împărțirea uscatului și mărilor pe Pămînt era cu totul alta decît cea de astăzi. Cu timpul, geologii au tras încheierea că istoria scoarței pămînești se confundă de fapt cu aceea a inundării uscatului de către apele mărilor și oceanelor și, invers, a ridicării uscatului din aceleași ape. De altfel, scoarța Pămîntului se află și astăzi într-o perpetuă și lentă mișcare. În Europa, cele mai accentuate mișcări de ridicare lentă au fost determinate pe fundul mării Baltice și al mării Albe, regiune care, în geologie, a căpătat denumirea de Scutul Baltic. La fel, Scutul Canadian, situat în regiunea Americii de Nord, are și el pronunțate mișcări de ridicare, estimate la cîteva centimetri pe an. În același timp geologii au constatat că mișcările de coborîre sînt mult mai frecvente și accentuate decît cele de ridicare. Astfel, pămînturile Australiei, Olandei, Angliei, Crimeei, ca și cele situate în regiunile lacurilor Baikal din Siberia și Michigan din S.U.A. coboară în medie cu 20 de centimetri pe an. În ultimii ani, însă, atenția cercetătorilor s-a îndreptat mai ales spre coastele Californiei, unde litoralul Oceanului Pacific se scufundă lent cu o viteză care depășește media de 35 de centimetri pe an! Cea mai mare scufundare a fost constatată de geologi în apropierea orașului Long

nului, dînd naștere unor noi insule care, de cele mai multe ori, au o „viață“ scurtă, căci un alt „oftat“ al Pămîntului le afundă iar în adîncuri.

Unul din aceste ciudate fenomene s-a petrecut acum o sută de ani. Insula Șoimilor, care a apărut în arhipelagul Tonga din Pacific, avea în 1864, cînd s-a „născut“, o lungime de peste cinci kilometri și o înălțime de cincisprezece metri deasupra nivelului mării. După 29 de ani insula a dispărut, însă, în adîncuri, pentru ca în 1927 să reapară. De data asta ea s-a înălțat la 150 de

metri deasupra apelor. Autoritățile din Tonga s-au grăbit să-și arboreze drapelul dar era prematur, căci insula a avut o existență de numai... opt luni! Un nou „oftat“ al Pămîntului, în anul 1940, a făcut să reapară insula pentru a treia oară. În sfîrșit, în 1943, insula fantomă s-a ascuns din nou sub valurile oceanului.

Și în Mediterană, nu departe de insula Malta, s-a petrecut în 1840 un fenomen identic. Anglia și-a revendicat atunci numaidecît dreptul de stăpînire asupra insulei proaspăt apărute, dar Italia a protestat. S-au schimbat note diplomatice și disputa a devenit deosebit de aprinsă dar, peste numai cîteva ani, insula s-a făcut nevăzută, înghițită de ape.

Recent, în Oceanul Atlantic, la o distanță de circa 30 km de coasta sudică a Islandei, lîngă arhipelagul Westmonner, a apărut o insulă vulcanică a cărei înălțime deasupra nivelului apei crește treptat. După mai bine de o lună insula a atins înălțimea de peste 100 de metri.

Cunoscutul geolog islandez Hudmundar Kiar-tansson afirmă despre acest fenomen geologic că ar fi o urmare a activității vulcanice din fundul oceanului. De altfel, fotografiile și sondajele făcute de navele oceanologice de cercetare sovietice, americane și engleze au identificat pe fundul oceanului numeroși vulcani submarini.

In „camerele de lucruri pierdute“ ale omenirii

Cercetările întreprinse de arheologii și geologii sovietici de-a lungul coastelor de răsărit ale Mării Negre au determinat nenumărate fracturi ale scoarței, formate în urma unor cutremure de pămînt. Aceste fenomene au avut drept rezultat, printre altele, inundarea uscatului de către apele Mării Negre și scufundarea, aidoma legendarei Atlantide, a unor orașe antice. Numai că existența acestor așezări a putut fi determinată concret.

Este de remarcat faptul că cercetătorii so-

vietici, în frunte cu arheologii Vladimir Dmitrievici Blavațki și Leonid Alexeevici Serasidze, au început cercetările de-a lungul țărmurilor. Cercetînd ruinele antice cetăți grecești Sebastopolis, ale cărei ziduri se află prăbușite în ruine lîngă actualul oraș Suhumi, ei au dat, la o adîncime de numai doi metri sub apă, de o inscripție latină cu următorul cuprins: „Adrian a construit această cetate prin Flavius Arrian“. Se știe că Arrian a fost un geograf și istoric de

In fața ochilor uimiți se descoperise ciudată: răzoare întregi firi albaștri! Dar migdalii acest loc de obișnuita lor podoabă a florit învesmintîndu-se în stralucirea? Să fie oare minuni ale naturii, așa cum au dovedit oamenii sovietici, fenomenele sînt pe cabile: solul pe care cresc trandafirii e saturat de cupru iar înfloresc migdali cu flori trandafir de bogat în mangan. Celelalte chimice își conferiseră pe care le alimentau una din proprietățile.

surpriza al matu

Parte din zidurile vechii cetăți Sebastopolis

Beach unde, în ultimii ani, au fost construite uriașe stăvilare în vederea protejării portului de năvala apelor.

Pămînturi efemere

Dar, în afară de aceste ridicări și scufundări lente, mai au loc și mișcări brusce care iau naștere, de obicei, în timpul cutremurelor de pămînt. Aceste oscilații, ce au loc pe verticala scoarței, reflectă deplasările permanente ale maselor dinăuntru pămîntului. În felul acesta, nu numai continentele își pot schimba contururile, dar din adîncul mărilor și oceanelor se pot înălța munți submarini care, după un anumit ciclu, se scufundă din nou sub nivelul apelor. În ultimul timp ridicările brusce ale acestor munți submarini au devenit mai accentuate în apele Pacificului și Atlanticului, unde enorma forță a vulcanilor submarini biruie presiunea exercitată de apă și împinge în sus fundul ocea-

vietici au fost ajutați în această descoperire de... mitologia greacă! Se știe că miturile grecești oglîndesc, într-o oarecare măsură, atît fenomene ale naturii cît și fenomenele de ordin istoric ale mediului natural și social în care acestea s-au ivit. În poezia epică greacă, de pildă, se vorbește despre frații Castor și Pollux care, ajunși cu corabia „Argo“ pe țărmurile Colhidei, Caucazul de azi, au ancorat într-un golf însoțit, năpădit de verdețură și flori și unde numeroase fluviu limpezi își vărsau apele în Pontul Euxin. Legenda mai spune că dioscureii, cei doi frați gemeni Castor și Pollux, au întemeiat aici o așezare pe care au numit-o Dioscuria. De altfel și învățatul grec Străbon amintește în scrierile sale că în țara lînei de aur — Colhida — ar exista o cetate cu numele de Dioscuria care, după părerea lui, a fost construită de grecii din Millet ce făceau comerț cu aurul extras din riurile Colhidei.

Pornind de la susmenționata legendă și de la însemnările lui Străbon, oamenii de știință so-

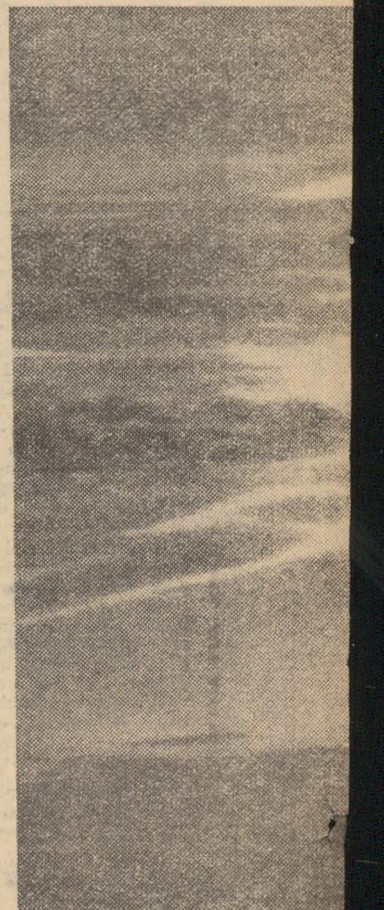
seamă care a trăit în secolul al II-lea, în timpul împăratului Adrian.

Cu timpul, specialiștii sovietici au ajuns la concluzia că brusca scufundare a cetății Sebastopolis s-ar fi produs cam pe la mijlocul secolului al IV-lea. Scafandrii și acvalangii au reușit să scoată de la o adîncime de 12 metri amfore, resturi de ceramică, agrafe, brățări, inele de aur, monede romane și persane, precum și multe alte obiecte care au permis arheologului Lev Soloviev să reconstituie viața de acum două mii de ani a acestui important port unde soseau corăbiile din toate colțurile lumii pentru a negocia vinurile, pieile, miera și aurul Colhidei în schimbul mărfurilor transportate din Roma, Atena sau Asia Mică.

Cercetînd fundul mării metru cu metru, arheologii subacvatici au întocmit o hartă amănunțită cu străzile, casele, bazinele de marmură, conductele de apă, fîntînile, piețele publice și băile orașului scufundat. La aproape un kilometru spre sud de Sebastopolis, unde fundul atinge 18 metri sub nivelul mării, scafandrii au dat peste o prăpastie adîncă de peste 40 de metri. De aici, printre pietre și stînci, ei au reușit să zărească în tufișurile de alge unduitoare un contur extrem de ciudat. Folosind puternice reflectoare submarine, ei au putut constata că în acel loc începe un șir de ziduri care, pe încetul, se pierd în adîncuri. Descoperiseră, probabil, legendara cetate Dioscuria, scufundată în apele mării cu patru sute de ani înaintea fortăreței Sebastopolis. Din păcate, din cauza adîncimii inaccesibile, scafandrii nu au reușit să ajungă pînă la zidurile Dioscuriei. Arheologii sovietici sînt de părere că Dioscuria n-a suferit influența distructivă a curentilor marini de suprafață, conservîndu-se astfel mult mai bine decît Sebastopolis. În curînd, nu încapă îndoială, batiscafele și televizoarele submarine îi vor ajuta pe geologii și arheologii sovietici să înălțare vîlul de mister care acoperă încă legendara cetate. Pînă atunci, însă, Pontul Euxin și alte mări ale lumii vor continua să păstreze taina cetății argonauților și multe alte taine în străfundurile lor, aceste adevărate „camere de lucruri pierdute“ ale omenirii.

A. Lecca

Tulburatorul spect

Așadar, iată încă o nouă descoperire a științei — însușirea anumitor plante de a semnaliza compoziția chimică a solului în care cresc, bogățiile pe care le ascunde acesta. Să nu ne grăbim, însă, căci aceste semnalizări nu sînt chiar atât de ușor de interpretat. Se presupune, de pildă, că solurile lipsite complet de vegetație ar indica prezența cuprului. Prospekțiunile efectuate în sudul Armeniei au confirmat presupunerea. Și totuși există plante care se dau în vînt după asemenea soluri, de pildă tufe de mărăcini care abundă în regiunile vestice ale Uzbekistanului sau unele specii de garoafe.

Oricum, însă, elementele chimice care intră în compoziția solului exercită o influență directă asupra dezvoltării vegetației care-l acoperă. Într-adevăr, stabilim că plopul de munte, de obicei de dimensiuni mijlocii, „preferă” solurile bogate în toriu care-l îngroașă tulpina pînă la 70 cm și-i dezvoltă frunzele pînă la dimensiuni de cinci ori mai mari față de normal, că pelinul crescut pe terenuri cuprinzînd un anumit procent de bor devine de trei ori mai înalt și invers, dacă borul depășește acest procent, planta rămîne pitică etc., etc. Fenomene de „gigantism” al plantelor pot fi întîlnite și în apropierea zăcămintelor

de cărbune, unde saxaulul atinge 50 cm grosime!

În zilele noastre, ochii experimentați al „botaniștilor geologi”, ca să-i numim așa, descoperă adevărate „peisaje mineralogice”, pe care alții le trec neobservate. Metoda botanică a detectării mineralelor a fost folosită de savanți cu renume ca V. I. Vernadski, A. E. Fersman, A. P. Vinogradov, precum și de numeroși geobotaniști sovietici care au alcătuit un original ghid ilustrat cu lista plantelor ce mărturisesc prezența apelor subterane și a diferitelor minerale într-o serie de regiuni din U.R.S.S. Recent, datorită folosirii analizei

chimice a unor plante, au putut fi descoperite în regiunea râului Ohcea din R.S.S. Armeană bogate zăcăminte de molibden, situate la adîncimi variînd între 50 și 100 m.

Pentru a satisface pînă la capăt curiozitatea cititorilor mai putem adăuga că manganul, de pildă, e acumulat în mari cantități într-o specie de mesteacăn, că fosforul și uraniul constituie „alimentul” preferat al ferigii, că sorbul manifestă o deosebită atracție pentru zinc și aluminiu și că molibdenul favorizează uimitor dezvoltarea mesteacănului obișnuit.

B. A.

TAINA NORILOR LUMINOȘI

Acceleratul de Asele, punct terminus al călătoriei noastre spre nordul Suediei, părăsise de cîteva ore Stockholmul urmînd ca peste cîteva minute să intre în gara Östersund, situată lângă frumosul lac Stor.

Deși era aproape de miezul nopții ne era greu să părăsim fereastra vagonului spre a ne culca. În goana trenului, în lumina crepusculului unui sfîrșit de iunie de pe paralela 63' (soarele apusese la ora 22 și 20 de minute) prin fața ochilor se desfășura un peisaj tipic scandinav, cu lacuri albastre ce alternau cu păduri întunecate de molid înviorate, din loc în loc, de căsuțe colorate în grădinile cărora umbrele de vară, roșii și albe se străduiau să ateste că eram totuși în miezul verii (afară se lăsase frig de-a binelea).

Privind în sus, spre cerul în care stelele pîlpăiau destul de palid, am observat un lucru extrem de curios: niște nori care semănau cu valurile unui ocean luminos și care se deplasau cu o viteză neobișnuit de mare, modificîndu-și foarte des forma și înfățișarea.

La prima vedere explicația mi s-a părut destul de simplă: niște nori de tip *Cirrus* care reflectau lumina primită de la soarele coborît sub orizont. Totuși soarele apusese de peste o oră; prin urmare, pentru ca norii să poată primi direct lumina de la soare ei trebuiau să plutească la o înălțime de peste 50 de kilometri. Or, din toate datele cunoscute, norii *Cirrus* nu depășesc altitudinea de 16 kilometri, corespunzătoare *tropopauzei* din învelișul atmosferei al globului nostru.

La privirea mea întrebătoare, un inginer suedez care ne însoțea mi-a spus că ceea ce vedeam pe cer erau *nattlysende moln* (nori luminoși ai nopții) și că ei circulă la altitudini cuprinse între 70—90 kilometri în zona atmosferică cunoscută sub denumirea de *mezopauză*. În legătură cu acești nori, în literatura de specialitate se pot găsi următoarele date:

Primele informații

asupra norilor luminoși ai nopții le-a furnizat, în anul 1896, astronomul german O. Jesse, care le-a determinat și altitudinea — 80 de kilometri.

Comunicarea lui Jesse a stîrnit

mare vîlvă — și multă îndoială — în cercurile științifice ale epocii, o dată ce această altitudine corespunde cu limita superioară a atmosferei (99,9 la sută din înălțimea atmosferei) și depășește cu peste 60 de kilometri zona obișnuită pînă la care se ridică vaporii de apă.

Cu tot scepticismul unora, ochii și aparatele astronomilor au început să se înalțe tot mai des în căutarea norilor ce luminesc noaptea și cercetările au fost încununete de succes. Observatori după observatori, din U.R.S.S., Suedia, Canada și alte țări nordice anunțau apariția norilor confirmînd, o dată cu aceasta, și altitudinea de necrezut la care „zburau” acești nori: 70—80 de kilometri!

Înregistrările făcute pînă în anul 1962 au dus la cîteva concluzii și anume:

— norii luminoși ai nopții se formează la limita superioară a atmosferei, în imediata vecinătate a zonei în care apar aurorele boreale;

— formarea norilor luminoși este un fenomen destul de rar și are o frecvență mai mare în timpul verii, în regiunile situate între 56—80 grade latitudine nordică (limita inferioară constatată în U.R.S.S. a fost de 58 de grade latitudine nordică);

— intensitatea luminoasă a norilor este maximă cînd soarele a coborît sub linia orizontului cu 6 pînă la 12 grade;

— viteza de deplasare a norilor depășește, în majoritatea cazurilor, 600 de kilometri pe oră.

Dacă la concluziile enumerate mai sus s-au putut da în general unele

explicații plauzibile, problema care a ridicat cele mai multe discuții este aceea a naturii norilor și cauzele care duc la formarea lor. Și la fel ca și în toate problemele de cercetare științifică s-au emis mai multe

Ipoteze

O seamă de cercetători au presupus că norii luminoși ai nopții sînt formați din cristale fine de gheață rezultate din condensarea spontană a vaporilor de apă. De fapt acest lucru se poate întîmpla în toate cazurile cînd conținutul de umezeală al aerului, raportat la temperatură, ajunge atît de mare încît aerul este suprasaturat (umiditate relativă peste 100 la sută). Pentru a admite formarea norilor în condițiile atmosferei atît de rarefiate din mezopauză ar trebui ca temperatura, în lunile de vară, să coboare sub minus 100 de grade Celsius, fapt confirmat de măsurătorile de temperatură efectuate la această înălțime.

Alții, care se îndoiu de faptul că vaporii de apă s-ar putea ridica la altitudini atît de mari, au presupus că norii sînt formați din particule solide nevolatile, de origine terestră sau meteorică. Ipoteza este confirmată, în bună parte, de cercetările sovietice privitoare la căderea, în anul 1908, a uriașului meteorit tungus. Se știe că la cîteva ore după această catastrofă, în timpul nopții, a apărut deasupra cerului Rusiei, Suediei, Danemarcei și Germaniei de nord o luminozitate cu totul neobișnuită.

Dacă originea meteorică a prafului din care ar fi formați norii poate fi explicată destul de plauzibil, originea lui terestră ridică o serie de obiecțiuni destul de serioase. De fapt, prin măsurarea intensității și polarizării luminii norilor s-a determinat că diametrul particulelor din care sînt ei formați se situează între 0,1—0,4 microni (un micron este a mia parte dintr-un milimetru).

Înălțarea de pe pămînt a acestei pulberi pînă la 70—80 de kilometri impune prezența unor curenți verticali mult mai puternici decît cei existenți în realitate. Astfel de curenți pot fi formați numai de erupțiile vulcanice, care însă sînt mult mai rare decît frecvența apariției norilor sau de explozii nucleare, care nu s-au produs înaintea anului 1945.

A treia ipoteză, după care norii ar fi formați din cristale de gheață condensate în jurul unor particule solide nevolatile, corespunde cu ceea ce se cunoaște în legătură cu formarea norilor obișnuiți din *troposferă* (zona cuprinsă între suprafața solului și înălțimea de 16 kilometri) și anume: particule solide de dimensiuni microscopice formează nucleee de condensare care provoacă trecerea apei din stare de vaporii în stare lichidă sau solidă.

Dacă lucrurile stau așa însemnează că dimensiunile particulelor solide nevolatile pot fi mult mai mici (deci ar putea să se ridice și de pe pămînt) și că ele „cresc”, datorită

învelișului de gheață, pînă la diametrele de 0,1—0,4 microni, cînd devin vizibile sub formă de nori.

Raritatea fenomenului de formare a norilor s-ar explica, în acest caz, prin condițiile speciale meteorologice care trebuie să fie îndeplinite pentru a face posibilă antrenarea vaporilor de apă pînă în zonele limită ale atmosferei.

Confirmări științifice

Această ipoteză, susținută de o serie de cercetători sovietici, a fost confirmată în mod strălucit în urma lansării, în vara anului 1962, a unei rachete de mari altitudini, prevăzută cu un dispozitiv deosebit de ingenios de colectare a materiei din care sînt formați norii. Colectorul de particule, perfect izolat în tot timpul străbaterii atmosferei (atît la dus cît și la întors) a intrat în funcțiune numai în momentul cînd racheta a traversat norii, culegînd pe suprafața lui un număr de particule a căror greutate însumată s-a ridicat la frumoasa cifră de a zecea milioane parte dintr-un gram.

Analiza particulelor a dovedit că ele conțin foarte mult nichel, atestînd astfel originea lor meteorică. Dimensiunile particulelor solide, cuprinse între 0,05—0,5 microni, pledează de asemenea, pentru o origină extraterestră. În jurul particulelor, pe placa colectoare s-a constatat o pată circulară datorită reacției unui material volatil, care mai mult decît sigur nu era altceva decît fostul înveliș de gheață transformat în vaporii în timpul întoarcerii colectorului prin zonele calde ale atmosferei.

Așadar, se pare că natura norilor luminoși ai nopții poate fi socotită elucidată: particule solide de origine meteorică, îmbrăcate într-un înveliș de gheață.

Și totuși, enigma norilor luminoși nu este încă dezlegată complet. În fața cercetătorilor de specialitate rămîn încă deschise următoarele probleme:

— De ce în atmosfera înaltă există variații atît de mari în concentrația particulelor extraterestre?

— Formarea norilor se datorește cumva acestei concentrări mari de particule care joacă rolul de nucleee de condensare sau aceasta este doar o chestiune locală de temperatură și presiune a aerului și vaporilor de apă?

— Ce curenți străbat straturile superioare ale atmosferei terestre avînd în vedere că ei pot imprima norilor viteze care uneori depășesc 600 de kilometri pe oră?

— Ce variații suferă acești curenți superatmosferici ca să provoace în nori undulații cu o amplitudine de 10 pînă la 20 de kilometri și de ce aceste „valuri” se propagă uneori în sensul deplasării norilor, pe cînd alții se propagă în sens contrar sau devin pur și simplu staționare?

Să sperăm că cercetări viitoare vor elucidă aceste „restanțe”, fără să ridice însă alte întrebări.

Ing. Aurel Dimboiu

lor luminoși

Cum am scris pentru estradă

De obicei, când un autor este rugat să scrie ceva pentru estradă e prevenit, cu un glas rugător, care parcă-și cere dinainte iertare:

— Numai, te rog, așa ceva fără asta — fără literaturizare... Fără astea, știi, subtilități... Îți dai seama și dumneata genul... estrada...

Ultima frază e pronunțată mai totdeauna cu expresia umilă cu care șoferul care a răsturnat un taxi explică, ieșind tiris de sub mașina pietonilor veniți în fugă.

— Vă dați seama și dumneavoastră... caldarimul...

De aceea eu am tăcut de comenzi pentru estradă o altitudine oarecum rezervată. De câteva ori am încercat de unul singur să mă apuc de un program pentru estradă și mi-a aduc și acum bine aminte ce impresie apăsătoare a produs tentativa asta asupra celor din jur. Până și pe femeia din casă, modestă și respectuoasă, am auzit-o dăscălind înăbușit un interlocutor nevăzut de mine:

— Mai încet, drace... Nu bombăni... Domnul s-a apucat de glume... Nu-și mai încapă în piele de bine... Mai bine ar fi început să bea — am fi fost cu toții mai liniștiți.

Totuși, o dată a trebuit să execut și eu o comandă specială. Trebuia să-i dau unul prieten de la estradă două scenele vesele pentru lectură. I-am scris un monolog despre cele mai proaspete noutăți literare și un dialog vioi pe teme de politică externă. După părerea mea, mă descurcasem destul de bine. Din păcate, însă părerea mea s-a dovedit a fi o impresie absolut personală. Dimineața, când i-am dus prietenului cele două miniaturi, m-am convins că lucrurile stăteau cu totul altfel.

— Aseună — mi-a spus prietenul amărît, după ce te-a citit și învăluindu-mă cu o privire pe jumătate compătimitoare, pe jumătate deznădăjduită — ai scris un nou „Război și pace”.

— Ba mie mi se pare — i-am obiectat eu calm — că ceea ce am scris e mult mai scurt și are oricum altă orientare.

— Ei, atunci „Ripa” lui Bunin — a admis prietenul și cu cea mai prietenoasă bunăvoință a adăugat: „Părinți și copii”, dacă vrei, ca să nu mai vorbim de „Portretul lui Dorian Grey”...

— Dar ce nu-ți place? — I-am întrebat puținul jignit.

— Totul — a întărit grav prietenul — în-

cepînd cu rîndul ăsta pe care ne-am obișnuit să-l socotim primul și sfîrșind cu ăsta, pe care am convenit să-l considerăm ultimul... Știi — mi se adresă el însuși, uitîndu-se la manuscrisul meu ca la un șoarece care-i intrase pe mincă — dacă aș fi început să recit chestia asta, în public s-ar fi pornit o întrecere neobișnuită și interesantă: care rînd de spectatori doarme mai adine?

— E chiar așa de neliterar?

— Ba cumplit de literar. Seamănă cu o lucrare de tînr profesor la un seminar despre Dostoievski. Indreaptă. Mai simplu, mai direct, mai vioi.

Treaba începuse să mă intereseze. Am plecat acasă și m-am apucat să fac corec-

secundară. Dacă aș fi publicat câteva mostre în reviste aș fi fost nevoit să-mi schimb pentru cîva timp profesia de literat cu una, nu mai puțin respectabilă, dar cu totul de altă natură, de pildă, să mă fac scriitor de vagoane de cale ferată.

A doua zi de dimineață m-am întîlnit iar la prietenul meu.

— E ceva mai bine — m-a încurajat el, răsfoind în fugă manuscrisul — mai aduce a ceva. E un lucru care ar fi putut fi citit cu curaj la ședința festivă de absolvire a oricărui institut eparhial din secolul trecut. Mai lucrează... Trebuie să fie mai simplu, mai direct, mai pe înțelesul tuturor... Ține minte... asta-i estrada...

— Ei, asta-i, — m-am scandalizat eu —

Umoristul A. Buhov

„Arta poetică” a lui Buhov e schița, pamfletul incisiv, nuvela, articolul... Umorul.

Vechi gazetar, colaborator cunoscut al unei și mai cunoscute reviste dinainte de Revoluția din Octombrie („Noul Satirikon”), Buhov și-a găsit în anii maturității o nouă și tumultuoasă tinerețe literară.

Principalul lui cîmp de activitate a fost „Krokodilul”, în care a publicat aproape în toate genurile care intră în sfera inepuizabilă a umorului. Chiar desene și caricaturi.

Îmbinînd notele surisului trist-amar șăgalnic al lui Cehov cu uriașa metaforă gogoliană care prăvălește ca o lavină tot ce întîlnește în cale, Buhov și-a creat o personalitate literară bine distinctă.

Schița scurtă a lui Buhov nu e o simplă epigramă care urcărește doar cadenta poantei finale. În construcția ei — chiar pe câteva zeci de rînduri — personajul străbate o întinsă claviatură psihică. Desigur că dacă Buhov nu s-ar fi stins în plinătatea forțelor lui artistice, el și-ar fi revăzut schițele cu și mai multă exigență...

„Cred că schițele lui Buhov vor da satisfacții și celor care iubesc umorul, dar și celor mai largi cercuri de cititori...” — a spus Leonid Lenci.

Și tot el a adăugat:

„Iar celor care-și încearcă forțele în cîmpul „genului scurt”, le vor fi de folos ca o experiență utilă pentru creionarea eroului umoristic contemporan. Căci cu toții avem ce învăța de la Buhov!”

tări... Mi-am concentrat toată inteligența ca s-o fac conformă cu psihologia unui comper standardizat care n-a trecut încă pe la comisia de lichidare a analfabetismului. Eroii scenetelor mele s-au pus pe un gen de spirite care ar fi putut să facă să fie dați afară din bufetul unei gări mici de pe o cale ferată

mai mult nu pot... Nu pot să fac spirite de genul: „Știi franțuzește? Nu? Atunci împrumută-mi, te rog, trei ruble”.

— Cum ai spus? — s-a înviorat deodată prietenul, scoțînd repede hîrtie și creion. — Ia mai repetă...

— Spuneam, — am strigat și mai indignat

— că nu pot să fac asemenea glume... Închipuie-ți că ieși pe scenă și anunți: „Știi că eu pot să zbor mai bine decît orice aviator, chiar și fără elice; zbor din slujbă!!”.

— Stai, stai... Cum? Cum? — și mina prietenului alerga grăbită pe hîrtie.

Revoltat de atîta timpenie și jignit în amorul meu propriu de autor l-am copleșit cu o groază de spirite învechite și atît de primitive încît nici în cele mai periferice orășele de provincie nu le mai aplaudă nimeni.

Prietenul, însă, zîmbea fericit și-și nota mereu.

— Sper că ai să vii totuși mine la premieră, — mi-a spus apoi lingușitor, în timp ce-mi luam pălăria.

Și în ochi l-am surprins o ciudată licărire de respect și uimire.

— Bine, am mormăit — am să viu.

Și într-adevăr m-am dus. Prietenul meu trebuia să apară în al patrulea număr. A ieșit pudrat și „plin de elect”. Sala a încremenit în așteptare.

— Se întîlnesc — începu prietenul — doi cetățeni. Unul din ei întreabă: „Vorbești franțuzește?” — „Nu”, — îi răspunde celălalt. „Foarte bine, atunci dă-mi trei ruble ca împrumut”.

În sala de spectacol se lăsase o tăcere apăsătoare. Cineva măcăi zgomotos și începu să foșnească un ziar.

— Sau — continuă ceva mai timid prietenul — se întîlnesc doi amici. Unul dintre ei îi spune celuilalt: „Cum poți să zbori fără avion?” Iar celălalt îi spune:...

Cea de a doua pauză se dovedi și mai apăsătoare... Spectatorii începură să schimbe priviri jenate. Eu mi-am făcut loc prudent spre ieșirea din sală. După o jumătate de oră mi-am întîlnit prietenul în vestiar. Își punea supărat galoșii. Cum m-a văzut, și-a deslăcut miinile în lături și mi-a spus amărît:

— Nu s-a prins. Nu înțeleg deloc ce s-a întîmplat cu publicul.

— S-a deșteptat — am oltat eu plin de înțelegere — nu-i nimic de făcut. Nu numai ție îți vine greu.

Prietenul a privit dezorientat în jur, a dat din mîini și a ptecat.

De atunci nu mai scriu niciodată scenete de estradă pentru prieteni.

În romînește de AL. POPOVICI

CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ● CĂRȚI NOI ●

UN CLASIC RUS

Nu numai evoluția lui Leonid Andreev ca scriitor, contradictorie la debut și mai ales după aceea, ci și opera lui, în care elementele de realism acut se întretaie cu cele ale unei fantezii dezordonate necesită un comentariu amplu, nuanțat pentru a separa diamantele de multe carate de roca unei vulgarități. În puținele rînduri ce urmează ne vom mîrgîni, însă, să înfățișăm cititorului doar câteva considerații despre schițele și nuvelele cuprinse în volumul recent apărut în Editura pentru literatură universală.

În acest volum sînt incluse câteva dintre prozele perioadei de tinerețe a lui Andreev, în care se manifestă mai ales latura realistă a creației lui, ce luneca de la început pe aria tematică a unui Dostoievski sau Cehov. Întîlnim în aceste schițe și nuvele oameni mărungi, de felul căpitanului Kablukov sau Sazonka, striviți de atmosfera stătută a orașului de provincie. Dar și aici se manifestă, într-un mod curios pentru evoluția ulterioară a scriitorului,

violența de idel, pasiunea pentru adevărurile totale, tranșante, atît de caracteristică întregii lui opere (ce diferență între Andreev și Cehov, sub acest aspect!). Obtuzul vardin Bergamot, redus pînă la limită în mișcările lui psihice și intelectuale, se înduioșează instantaneu de soarta vagabondului Garaska, îl culege de pe străzi în noaptea Învierii și îl instalează cu o milostenie, ce-i este cu totul străină, la propria lui masă sărbătorească. Căpitanul Kablukov, tembelizat de viața de garnizoană și de alcool, se convertește la regim sec și la o existență pioasă după ce ordonanța lui își însușește, împins de sărăcia familiei sale, banii destinați unei sindrofii ofițerești. După cum se vede, printre elementele filozofiei de debut a scriitorului se află și ideea pocăinței, atît de străină concepțiilor de mai tîrziu și cu adevărat caracteristice scriitorului.

Întîlnim, însă, de pe acum o direcție principală în opera lui Andreev și anume pasiunea pentru descrierea morții, pentru analiza stărilor sufletești ce o premerg. În povestirea „A fost odată”, negustorul și diaconul sînt la început temperamente opuse, dar apropierea morții le unifică reacțiile și-i desparte definitiv de cel de-al treilea locatar al camerei de spital, studentul Torbaški. „Povestea celor șapte spînzurați” este de fapt radiografia precisă a sentimentelor pe care le încearcă înaintea morții șapte condamnați. Andreev luminează o gamă variată de comportamente, conforme cu caracterul fiecărui condamnat, de la reacția animalică a argatului cu mintea perfect obtuză, pînă la aceea a revoluționarului cu un orizont intelectual foarte larg.

Aici diferitele cazuri sînt ancorate, mai mult sau mai puțin solid, într-un context social corespunzător, ce îngreudește subiectivismul scriitorului. În „Guvernatorul”, însă, avem de-a face cu un caz în sine, de natură evident patologică. E o împletire stranie de realism profund în descrie-

rea treptelor psihologice pe care le coboară guvernatorul spre propriul său cavou, cu lipsa de autenticitate în descrierea mobilurilor ce determină criza prin care trece călăul, care a ordonat uciderea demonștrărilor. Iar trăsăturile acestea, în strania lor împletire, le vom întîlni adesea în întreaga operă a scriitorului.

Leonid Andreev s-a afirmat din tinerețe ca un adversar implacabil al ipocriziei, al prejudecăților ce grevează existența oamenilor, ca un distrugător de idoli. Din păcate, însă, iconoclastia lui a devenit cu timpul adversara întregului ansamblu de valori create de omenire de-a lungul istoriei. La început, însă, titul și destul de precis. Chiar în acest volum de proporții restrinse ne sînt dezvăluite ipocrizia justiției („Prim onorar”), falsitatea ipostazelor cucernice („Crestinii”), nimicnicia aparatului birocratic țarist („Ivan Ivanovici”). Cu violența-i caracteristică, scriitorul ne-o înfățișează pe prostituata Karaulova sfîșind vălul ipocriziilor cucernice prin sinceritatea ei brutală, opusă falsității celor ce o judecă. Ivan Ivanovici, din schița cu același titlu, beneficiază de iertarea generoasă a revoluționarilor, pentru ca într-un moment de confuzie să-i ucidă pe proprii lui salvatori.

Însfîrșit, am vrea să atragem atenția cititorilor, asupra schiței „Din povestea care niciodată nu va avea sfîrșit”. E vorba de o familie în care revoluția (probabil a anilor 1905) pătrunde ca un suflu proaspăt și se intercalează în viața ei, într-un chip firesc, fără să-i răpească nimic din caldă intimitate ce domnea pînă atunci. În această schiță, unul dintre personaje exclamă la un moment dat: „Cît de ciudat, cît de frumos sună cuvîntul om”. Din păcate, scriitorul n-a înțeles, mai tîrziu, că oamenii rămîn frumoși, chiar și cu ciudățeniile lor.

P. GRANEA

Un perfect acord muzical... cu auditorii

În interviul pe care mi l-a solicitat Radio Moscova după recentul meu turneu de cinci săptămâni prin U.R.S.S., una din întrebări s-a referit la ceea ce am simțit revăzind Uniunea Sovietică, reîntâlnind publicul sovietic. Mi-am amintit, atunci, de răspunsul pe care l-a dat un mare cântăreț de la sfârșitul secolului trecut, Jean de Reszke, când a fost întrebat de un elev al lui: — „Maestre, pe ce trebuie să-și sprijine un cântăreț vocea?” (era o întrebare de pură tehnică vocală...) — Pe inimă — i-a răspuns Reszke — căci prin inimă, publicul, marele public înțelege și vibrează la emoțiile cântului, ale muzicii!”

Răspunsul lui de Reszke mi se părea potrivit cu ceea ce simțisem. Căci în cursul turneului mi-am considerat vocea un mesager credincios, un mijloc de transmitere către public a vibrațiilor și emoțiilor sufletești, a subtilităților și nobleței gândurilor.

Nu pot să afirm că de publicul larg sovietic mă leagă o prietenie veche — îl cunosc mai bine doar de un an, de la turneul făcut în U.R.S.S. în aprilie-mai 1962 — în schimb simt și o pot afirma cu certitudine că în aceste două turnee mi-am făcut mulți, mulți prieteni care mi-au înțeles și apreciat cântul, care mi-au împărtășit emoțiile, a căror inimă a vibrat într-o perfectă concordanță cu vibrațiile inimii mele.

Această înțelegere spontană m-a făcut — mai mult poate ca oriunde — să mă dăruiesc din toată inima interpretării liedurilor sau operelor, să caut să redau cu o trăire absolută și foarte sinceră nobilul și emoționantul mesaj al muzicii.

Turneul, care a început cu Moscova, în sala „Ceaikovski” la 12 octombrie, a continuat cu Odesa, Kiev, Crimeea, Minsk, Riga, Tallin, Leningrad și s-a încheiat tot la Moscova, cu participarea la un concert festiv în ziua de 19 noiembrie.

A fost un turneu închinat mai mult genului de concert și recitalurilor de lieduri. În cursul concertelor am prezentat auditorilor lieduri și arii, începând cu preclasicii — Carissimi, Händel, continuând cu Mozart și Beethoven, apoi cu romanticii Schubert, Schumann, Brahms, clasicii ruși Ceaikovski, Mussorgski, după care am trecut la moderni: Duparc, Wolf, Enescu și ajungând la contemporani, Paul Constantinescu, Valentin Gheorghiu etc., iar în cadrul operelor poposind la Mozart, Verdi, Gounod. Am cântat de asemenea în „Traviata” pe scenele operelor din Tallin și Odesa, iar la Leningrad, în „Carmen” de Bizet.

M-am convins încă o dată că publicul sovietic este extrem de receptiv și impresionant de generos. În general, melomanii sovietici se „încălzesc” greu, ei așteaptă și cântăresc progresiv artistul și ceea ce le dăruiește el ca satisfacție artistică. Dar atunci când i-au acordat încrederea și simțindu-i vibrațiile inimii își concordă — cum spuneam la început — pulsul emoțional cu acel al interpretului ei să dezlănțuie în aplauze frenetice, care durează multe minute, scandează, strigă, bat din picioare, e un adevărat delir!...

N-am să uit niciodată concertul de la Leningrad, unde, după opt bisuri, publicul a așteptat pe scările din fața intrării sălii de concert încă o jumătate de oră pînă am ieșit din cabină, ca să mă aplaude din nou.

Presă sovietică a consemnat în frumoase cuvinte ceea ce am realizat în acest turneu. De exemplu, în ziarul „Vecerniaia Moskva”, artista poporului N.P. Rojdestvenskaia, releva printre altele: „Dan Iordăchescu posedă o voce de bariton cu un timbru foarte frumos, de o înaltă cultură interpretativă și de un gust deosebit. El valorifică admirabil multilateralitatea coloristică a timbrului său vocal. Interpretarea lui este încă o mărturie a înaltei culturi muzicale a poporului român...” Sau un citat din ziarul „Znamia Komunizma” din Odesa, unde criticul muzical Ivan Iliușin arăta: „Întâlnirea cu solistul operii bucureștene Dan Iordăchescu a lăsat o excelență impresivă odesitelor. Tânărul cântăreț s-a produs într-un concert de cameră, în sala Filarmonicii, dăruind mari satisfacții iubitorilor de muzică... De la primele măsuri el a captivat atenția auditoriului prin vocea sa frumoasă de bariton, cu un ton plin, prin interpretarea extrem de muzicală și pătrunzătoare”.

În acest turneu am avut ocazia să reîntâlnesc mulți artiști și cântăreți sovietici cunoscuți anterior, mai ales la festivalurile și concursurile internaționale la care am participat. M-a bucurat revederea cu Irina Arhipova, Kira Isotova, Bella Rudenko, Artur Eisen, Georg Ots, Tiit Kuzik și alții. Cu prilejul recitalurilor și spectacolelor la care am participat am făcut cunoștință și cu alți artiști de seamă, ea artista poporului N. Rojdestvenskaia, cu fiul ei, dirijorul Ghennadi Rojdestvenski, cu muzicologul Hammer (directorul operii din Tallin), cu compozitorul Lidinov, cu compozitorul estonian Leo Normet, și mulți alții!

La Riga ne-a așteptat o surpriză foarte plăcută, emoționantă. Cu prilejul vizitei delegației A.R.L.U.S., condusă de tov. C. Prisnea, vicepreședinte al Radio-difuziunii române, oficialitățile din Riga ne-au acordat mie și pianistului Ferdinand Weiss (care a adus o mare contribuție la succesul turneului) distincția de „cetățean de onoare” al orașului — un omagiu adus artei vocale românești și interpretelor ei, care ne-a onorat și impresionat nespuse de mult.

Încît m-am întors din Uniunea Sovietică cu sufletul plin de emoția unor mari bucurii datorate de mille de melomani sovietici în fața căroră am cântat. Ceea ce mă face să le spun: la revedere, dragi prieteni, vă păstrez o amintire de neuitat și-mi va fi mereu dor de voi!...

Dan Iordăchescu

Ca și sora ei mai mică, Anastasia Mariana Vertinskaia este studentă la școala-studio „Sciukin” a teatrului „Vahtangov” din Moscova. Ea și-a făcut recent debutul pe scena acestui teatru în spectacolul „Turandot”

Acasă la Volodea Ivașov și Svetlana Svetlicinaia

Doi tineri actori se confesează

— Care-i cea mai frumoasă amintire despre acest film?

V. Ivașov: Ciuhrai. Când noi, actorii, ne pierdem capul, Ciuhrai începe să ne vorbească despre viața lui. Erau povești despre război, lungi, detaliate... Abia acum înțeleg ce utile ne-au fost aceste relatări. Mulțumită lor am cunoscut războiul nu numai cu mintea, l-am simțit cu inima. Am făcut atunci un număr enorm de repetiții. Lucram și în zilele libere, și sărbătorile, când în studio nu mai rămăneau decât paznicii și pompierii. Din toată echipa numai eu nu lucram concomitent și la alt film și faptul m-a ajutat să-mi pregătesc rolul în cele mai mici amănunte. În felul acesta încă din anul doi de studenție am aflat ce înseamnă plătoul de filmare, cum lucrează camera de luat vederi... La acest prim film mi-a fost greu, după aceea, însă, prezența aparatului de filmat nu m-a mai stingherit.

S. Svetlicinaia: Pentru mine a fost mai greu la al doilea film. Rolul meu de debut — fata din primul episod al filmului „Cîntec de leagăn” mi-a reușit dintr-un început. Ca și ea, abia absolvisem școala. Mi se cerea să fiu eu însămi și nu să „joc”. Am încercat deci să exprim ceea ce simțisem după terminarea ultimei clase. Lucrul a mers de la sine, fără nici o urmă de efort. Munca la filmul „Lor li se supune cerul” a fost, însă, mult mai complicată. Filmarea a început cu mersul. Trebuia să merg într-una, pînă când simțeam că mi se învîrtește capul și începeam să cred că nu mai sînt bună de nimic. Camera și lumina se contopeau, pierdeam orice contact cu lumea înconjurătoare. Și apoi, eroina filmului e prezentată în cea mai mare parte a timpului în ambianța muncii ei profesionale. E foarte greu să joci cînd nu cunoști în profunzime această ambianță.

— Înseamnă deci că un actor nu poate interpreta situații și împrejurări pe care nu le cunoaște?

S. Svetlicinaia: După părerea mea, nu le poate reda convingător. De fapt nu e vorba despre „situații, împrejurări” necunoscute, ci mai degrabă de

Cum am trecut pragul locuinței tinerilor actori Volodea Ivașov și Svetlana Svetlicinaia ne-am pregătit bloc-notes-urile, ne-am înarmat cu stilouri și am început să formulăm întrebări. Dar tinerile gazde ne urmăresc cu un zîmbet ironic ceea ce ne face să nu ne prea simțim în apele noastre. Doar ne cunoaștem bine și nu ni se potrivește o asemenea postură „oficială”. De aceea renunțăm la formalități și începem o discuție obișnuită — continuare a nenumăratelor convorbiri pe care le-am purtat pe coridoarele Institutului unional de cinematografie. Se înțelege, discuția începe cu „Balada soldatului”, primul film al lui Ivașov.

sentimente pe care actorul nu le-a încercat niciodată. E foarte greu să exprimi sentimente necunoscute. Este ceea ce numea Stanislavski „a trișa” cu mijloace artificiale.

V. Ivașov: Bine, dar arta nu se poate lipsi de aceste momente de amăgire, de „joc”.

S. Svetlicinaia: Eu nu le izbutesc. Orice sentiment artificial mi se pare forțat.

V. Ivașov: În „Nouă zile dintr-un an” Batalov a jucat rolul unui fizician deși nu prea cred că a știut ce simt adevărații fizicieni.

S. Svetlicinaia: Sentimentul nu are nici o legătură cu meseria. Importante sînt motivele care îi dau naștere. Poți să imiți motivul ba chiar să imiți sentimentul. Dar fidelitatea reprezentării nu va mai fi aceeași! Socotesc că sînt lucruri pe care nu le poți totuși imita — cele care privesc forul intim al omului în cea mai importantă sferă a vieții lui — în muncă. Așa e, să zicem, sentimentul mașinii pentru un șofer încercat sau sentimentul avionului pentru un pilot.

— Aceste sentimente apar o dată cu progresul științei și tehnicii?

S. Svetlicinaia: După părerea mea, da. În zilele noastre iau naștere multe trăsături umane noi.

— Dar cum să joci atunci rolurile istorice, personaje care au trăit de mult și sentimente pe care noi nu le mai cunoaștem?

S. Svetlicinaia: Am spus că apar sentimente noi, dar ele nu le anihilează pe cele vechi.

V. Ivașov: Cum să le anihileze, cînd rolul preferat al Svetlanei este Elisabeth Proktor din „Vrăjitoarele din Salem”?

S. Svetlicinaia: Imi place dramaturgia lui Arthur Miller și Elisabeth Proktor este, cred, cel mai bun rol al actriței mele preferate: Simone Signoret. Miller este un dramaturg cinematografic. Mă-ar place să fiu Elisabeth Proktor într-un film.

— Cum explicați faptul că în cinematografie joacă mai ales actori de teatru?

S. Svetlicinaia: Pentru că totul începe cu alegerea interpretilor. Iar actorii sînt aleși după criterii teatrale, deși nu prea severe, dîndu-se mai ales atenție datelor fizice...

V. Ivașov: După ce ai jucat cu succes, chiar și numai un singur rol, încep să te asalteze scenarii în care eroul seamănă cu două picături de apă cu cel interpretat. Cel mai greu îi este actorului tocmai în această perioadă. Aș vrea foarte mult să întruchiez un personaj contemporan, un om interesant. Sînt pentru eroul contemporan, în orice gen.

S. Svetlicinaia: Iar eu fîmi doresc o tragedie. Aș vrea să joc neapărat un rol tragic contemporan. Pentru mine genul are o mare însemnătate. Nu știu de ce se socotește că în arta contemporană nu pot exista personaje tragice. Dar mi se pare foarte posibilă, să zicem, tragedia unui spirit care luptă cu tainele încă nedezlegate ale naturii.

Adresăm tinerilor noștri interlocutori tradiționala întrebare despre... planuri.

V. Ivașov: Am fost invitați pentru prima oară să jucăm împreună într-un film. Se numește „Mătușa cu viorele” și e realizat de regizorul L. Liubimov, absolvent al Institutului unional de cinematografie, la studioul „Gorki”. Jucăm rolurile unor îndrăgostiți.

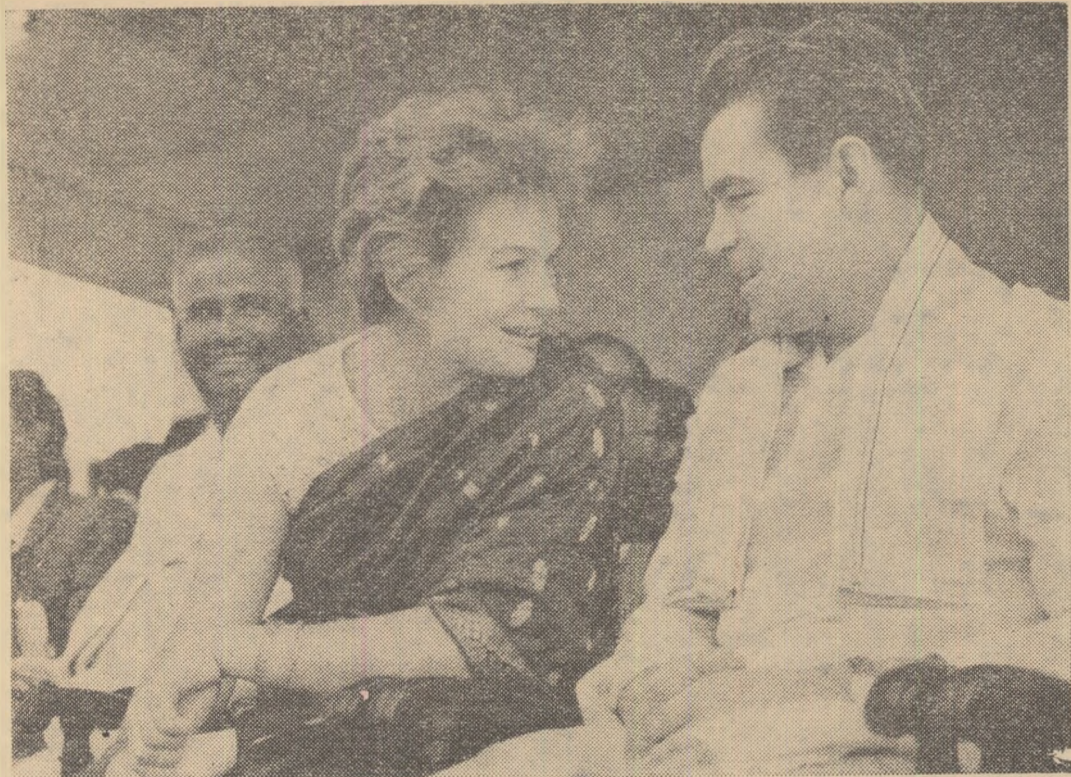
— Cred că n-o să vă vină prea greu. După cît se pare, n-o să fie vorba de sentimente necunoscute.

S. Svetlicinaia: E un fel de a spune. În scenariu, pentru eroi totul e foarte simplu dar în viață lucrurile nu stau chiar așa...

Tonul aproape liric al discuției ne obligă să ne oprim aici. E o atitudine impusă nu numai de discreție ori de politețe. Acorul familiar nu înseamnă întotdeauna unitate de păreri și în artă. Dar esențial este că în fața celor doi talentați actori se află un drum lung, și multe, foarte multe roluri.

N. Amașukeli
V. Nosariov

I-ați recunoscut, nu? Chiar dacă nu sînt în costume de cosmonauți. Da, sînt chiar Valentina Tereshkova și Andrian Nikolaev întorși în cursul călătoriei de mînta pe care o fac în Asia de sud-est

SFATUL MEDICULUI

Cînd ne supărăm...

Să vedem mai întii care este fondul fiziologic al stării organismului atunci cînd ne infuriem.

Ne aducem, desigur, aminte de starea plăcută în care ne aflăm cînd sîntem liniștiți. În asemenea momente ne simțim corpul elastic și puternic, creierul funcționează precis, toate ne ies bine și avem o dispoziție excelentă. În întregul organism se instalează o foarte plăcută armonie.

Dar deodată ni se întimplă ceva: fie că n-am dormit destul, fie că n-am respectat regimul alimentar, fie că cineva ne-a jignit într-un fel oarecare. Și armonia, atît de prețioasă armonie, este tulburată. Dispoziția ni se strică, apare o stare de nemulțumire, ba chiar unele gînduri rele.

Tulburarea nu se limitează, însă, la gînduri. Creierul este legat în modul cel mai intim de toate organele trupului. De aceea, cînd ne infuriem survine în ele o serie întregă de modificări specifice. Inima începe să bată mai repede, tensiunea sanguină crește, glandele endocrine secretă în singe o cantitate mai mare de hormoni, ritmul respirației se dereglează, se declanșează o excitație nervoasă particulară, uneori foarte puternică, vorbirea își pierde obișnuita liniște, corpul se încordează.

Și atunci ce-i de făcut? Să nu ne supărăm de fel? Să avem față de toate întimplările vieții o atitudine indiferentă, pasivă, sub pretext că ne apărăm sănătatea? Nu, nu și încă o dată nu! Și iată de ce.

Sentimentele care se nasc atunci cînd ne supărăm nu sînt o invenție a noastră, ci ne-au fost date de natură. De aceea, în anumite situații nu putem să nu ne supărăm — această stare se naște în noi de la sine. Iar dacă, din cine știe ce considerente, ne impunem să nu reacționăm la situații în care, de fapt, ar trebui să reacționăm în conformitate cu legile naturii, prin aceasta ne autolimităm și sărăcim sfera sentimentelor noastre, esența personalității noastre.

În consecință, nu se poate să nu ne supărăm. Dar în acele timp trebuie să ne eliberăm cît mai repede de încordarea nervoasă și de tulburările care se produc în organism în momentul cînd ne infuriem. Contradicție? Da, dar o contradicție dialectică! Atunci cum să o soluționăm?

Natura a dat organismului posibilitatea de a-și restabili armonia pierdută, posibilitate care se manifestă în diferite feluri. Cum se comportă, de exemplu, un om care își pierde autocontrolul? Începe să țipe, se agită, dă din mîini, uneori rupe sau sparge ceva, eliberîndu-se astfel în mod inconștient de încordarea nervoasă, de senzațiile neplăcute care l-au copleșit. Soluția este primitivă, nedemnă de un om adevărat, dar cu toate acestea după o astfel de descărcare organismul revine relativ la normal și individul se liniștește. Alții, în situații similare își răsucesc nasturii pînă îi rup,

vorbesc singuri, își frămîntă convulsiv mîinile. Aceste două exemple ar ilustra așa numita cale inconștientă, care indică absența autocontrolului.

Care sînt, însă, căile conștiente de înlăturare a încordării nervoase survenite? Mai des întilnite sînt două. Prima: omul care s-a infuriat apreciază imediat situația și își spune: „proștii, nu merită să mă supăr” — și se liniștește treptat. A doua: omul care s-a infuriat caută prin toate mijloacele, în mod conștient, să răspundă cu aceeași monedă celui care i-a provocat supărarea. Această a doua cale este plină de urmări nedorite, deoarece poate provoca o reacție de răspuns, dezlanțuind în felul acesta un lung șir de conflicte. De aceea, acționînd activ asupra celui de la care ni se trage supărarea, nu trebuie să-i stîrnim o dezarmonică corespunzătoare celei pe care ne-a provocat-o el și să-l lăsăm în această stare, ci să ne străduim să găsim o bază comună de înțelegere care să permită calmarea de ambele părți.

Iată un exemplu. Trecînd pe stradă, un copil vă lovește din greșeală cu mingea și vă murdărește costumele nou. Vă veți supăra? Fără îndoială! Și lucrul va fi foarte firesc. Trebuie, însă, să vă stăpîniți și să faceți o morală severă, dar pe un ton calm, copilului, după care să vă ocupați de curățatul costumului. Aceasta ar fi comportarea cea mai rațională.

Din păcate uneori evenimentele au o altă desfășurare. Omul începe să strige în gura mare, să injure atît pe copil, cît și pe părinți, să ceară daune pentru costumele murdărite, se supără pe cei care nu l-au susținut în timpul conflictului, acasă își scoate nevasta din sărite cu tot felul de observații mărunte, a doua zi, la serviciu, vorbește cu colegii pe un ton iritat și agresiv etc. Așa se transformă încetul cu încetul într-o bombă cu explozie întîrziată, gata să sară în aer în cel mai neașteptat moment.

De ce se întimplă toate acestea? Din cauză că focarul de excitație din creier, care n-a fost stins la vreme, nu numai că continuă să ardă, ci crește mereu. Crește, pentru că cei din jur încep și ei să se supere, se ceartă cu „victima”. Se ajunge la situația că mica pricină inițială și-a pierdut de mult însemnătatea dar omul — din cauza acestui focar care nu s-a stins — continuă să se enerveze.

Așadar, dacă nu v-ați putut stăpîni și v-ați supărat, întrebați-vă imediat, fără nici-o amîinare: ce mi-a stricat echilibrul și merită oare să mă supăr din cauza asta? Precis că în marea majoritate a cazurilor vă veți răspunde: nu, nu merită. Și bine veți face. Există nenumărate activități care așteaptă o utilizare mai potrivită a energiei noastre.

A. Alexeev
Medic psihiatru

O poveste adevărată

Duminică dimineața a venit poșta. Factorul mi-a înmînat două scrisori:

— Iar aveți vești din România.

— Alla, Larisa! — am strigat.

Alla e soția mea, Larisa sora ei. Ior le erau adresate scrisorile din România. Corespondența aceasta durează de șapte ani și s-a transformat într-o prietenie trainică. Totul a început din ziua cînd la școala unde învăța Larisa s-a primit o scrisoare scrisă jumătate pe romînește, jumătate pe rușește. Eleva Borca Cristescu din comuna Domașnea, regiunea Banat, își exprima dorința de a corespunde cu o elevă din Moscova. Scrisoarea a luat-a Larisa.

Așa s-a înfiripat corespondența. Borca scria des. Îi povestea noii prietene despre satul și școala lor, se interesa de viața tineretului sovietic. Larisa citea aceste scrisori colegilor și profesorilor, celor de acasă.

Într-o zi s-a primit încă o scrisoare din România. Dar de data aceasta adresanta era sora mai mare a Larisei, Alla.

„Am aflat din serisoarea celei mele Borca Cristescu, că sinteți de o vîrstă cu mine — scria învățătoarea Ana Munteanu — și aș vrea să corespund cu dumneavoastră.”

Noua cunoștință din România îi povestea Allei despre școală și elevii ei, despre problemele care o preocupă, îi cerea sfaturi, o ruga să-i trimită anumite materiale. Ceea ce Alla s-a și grăbit să facă, expediind în localitatea bănuțeană broșuri, reviste, cărți.

Într-un rînd, Ana Munteanu i-a scris că în scurt timp un grup de învățători romîni va vizita Moscova și din delegație va face parte și prietena ei Claudia Gherase. Într-adevăr, peste cîtva timp am primit un telefon. Claudia Gherase sosise și vroia să ne cunoască. Întîlnirea cu noua prietenă din România a fost foarte caldă și plăcută.

Așa încît vechilor corespondenți din România li s-a mai adăugat una — Claudia Gherase. Și ea împărțea cu prietenele ei moscovite bucuriile și necazurile, le scria despre viața și munca ei.

„Am de lucru pînă peste cap — atîția copii nu-i glumă. Dar munca mi-e dă mari satisfacții, iubesc foarte mult școala, copiii. Fetita mea mă ajută acasă la treabă, mă bucur că e harnică. De curînd ne-am mutat în „casă nouă” — îi scria Allei într-o serisoare.

Felicitările de sărbători, darurile, cuvintele pline de căldură din scrisori le-au apropiat și mai mult pe prietenele din România și Uniunea Sovietică. Bucuriile unora deveneau și bucuriile celorlalte iar în clipe mai grele se sprijineau reciproc cu un sfat prietenesc, cu un cuvînt bun.

Anii au zburat pe nesimțite. Borca a terminat școala și este studentă, Larisa și-a întemeiat un cămin. Cam în același timp s-au măritat Alla și Ana Munteanu. Dar corespondența continuă și prietenia devine tot mai trainică.

Chiar în timp ce scriu aceste rînduri. Alla și Larisa — cum vă puteți convinge și din fotografie — citește ultima serisoare primită din România. Tocmai se întrebau de ce nu le mai veniseră vești de pe meleagurile bănuțene. Să nu se fi întimplat ceva — s-au gîndit ele. S-au obișnuit atît de mult să primească scrisorile cu regularitate încît orice întîrziere e greu suportată.

Seara, după ce își vor culca copiii, amîndouă se vor apuca să răspundă, punct cu punct, la serisoarea primită.

Și mîine va zbura spre pămîntul romînesc un nou mesaj de prietenie al moscovitelor, către cele care le-au devenit dragi ca niște surori.

Larisa și Alla (în dreapta)

Vladimir Strelkov

colțul

curiozităților

Surprins într-o casă străină, gangsterul canadian Reginald Kweem a deschis foc împotriva poliției, a fost rănit dar a reușit să fugă. Acasă și-a făcut singur o mică operație: extrăgîndu-și glonțele din rana de la braț, a pus în loc altul, de un calibru nefolositor de poliție. Cînd a fost prins și deferit tribunalului, procurorul, indus în eroare de trucul gangsterului n-a putut susține acuzația și Kweem ar fi fost achitat dacă n-ar fi avut mincîrme la lim-

bligați să-și cumpere bilete în prima pauză.

Celebra stațiune climaterică franceză Cannes a lansat următoarea reclamă menită să-i pună în evidență frumusețile: „Dacă ieșiți dis-de-dimineață

(Republica Sud-Africană), a stabilit un nou record mondial, destul de original, cu cea mai îndelungată prezență în săli întunecoase: în 41 de ani cu a petrecut în sălile de cinematograful 23.660 de ore, vizionînd 9.464 de filme.

din casă și vedeți picături de apă pe flori, să știți că sînt boabe de rouă, deoarece la Cannes, în condițiile climatei noastre minunate, nu plouă niciodată. Iată cea mai bună dovadă: ultimul negustor de umbrele și-a lichidat magazinul încă acum doi ani și s-a mutat la Nisa.”

Charles Woodcock s-a adresat recent unui tribunal american cu o cerere de divorț. El și-a întemeiat cererea pe argumentul că la două săptămîni după nuntă (care s-a întimplat în 1899), soția lui s-a învîrtit pușin prin camera și spunîndu-i: „La revedere!”, a plecat de acasă și nu s-a mai întors.

Charles, care timp de 64 de ani a așteptat cu răbdare întoarcerea uzuratărei soții, și-a ieșit în celălalt armă din fire și s-a adresat tribunalului pentru desfacerea căsătoriei. Lucru pe care l-a și obținut.

După date statistice recente, în Honduras la fiecare 14 marinari există un amiral.

(După „Nedelea”)

bă: încîntat de propria ingeniozitate și abilitate s-a apucat să se laude în fața judecătorilor. Aceștia, recunoscutori, l-au condamnat pe gangsterul flecar la doi ani închisoare.

Administrația teatrelor de pe Broadway, care trec printr-o criză acută, a recurs la o soluție în extremis pentru a putea face față situației. Ea a acordat spectatorilor dreptul de a viziona gratuit începutul spectacolelor. Dacă piesa le place, ei sînt, însă, o-

Gimnastică

pentru
cei
mici

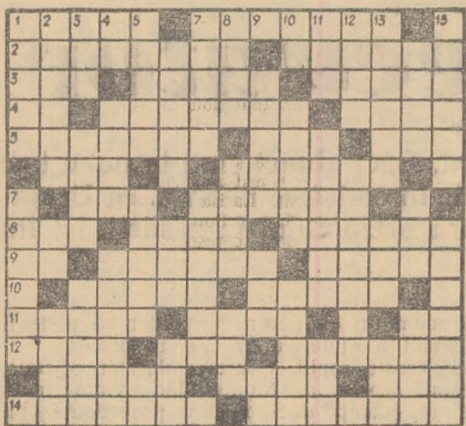
Institutul de cercetări în domeniul culturii fizice și sportului din Moscova recomandă un complex de exerciții de gimnastică, simple și ușoare, pentru copii foarte mici — de aproximativ 3-4-5 ani. Căci gimnastica este realmente accesibilă la toate vîrstele.

Să învățăm, deci, copiii să facă gimnastică de la cea mai fragedă vîrstă. Exercițiile de mai jos sînt utile și ușor de îndeplinit. Ele au un vădit caracter de joacă, tocmai pentru a fi mai ușor însușite de foarte micii gimnaști.

- 1) Sărituri în jurul camerei cu amîndouă picioarele.
  - 2) Culecat pe burtă cu mîinile întinse în lături.
  - 3) Din această poziție, sprijinirea în mîini și ridicarea părții superioare a corpului.
  - 4) Alergarea prin camera în „patru labe”; oprire.
  - 5) Ridicarea pe vîrfuri, cît mai sus, cu ridicarea concomitentă a mîinilor.
  - 6) Din poziția dreptei aplecare în față pînă cînd mîinile ating podeaua.
- Exercițiile pot fi repetate.

Volga, Volga

ORIZONTAL: 1. Pictor rus, autorul celebrei pânze „Edecarii de pe Volga” — Oraș pe Volga. 2. Orașul peștelui, situat în delta Volgăi — Una dintre republicile autonome din regiunea Volgăi. 3. Reziuu lactat — Victor..., cunoscut dramaturg sovietic. — Port la Marea Neagră. 4. Plantă textilă — Oraș pe Volga, patria lui Cernișevski — Nume feminin rusesc. 5. In-
drăzneț călător rus din veacul al XV, navigator pe Volga — Teren — Din când în când. 6. Muscă din Laponia — Hidrocentrală pe Volga. 7. Pronume — Riu în Moldova. 8. Lichid — Eroină sovietică — Autorul nuvelei „E o stincă pe Volga”. 9.

Nota diapazonului — Localitate în marea cotitură a Volgăi — Bogăția... lanurilor! 10. A văzut Volga din... Cosmos — Camera. 11. Arteră... umană — Una din mările accesibile prin canalul Moscova-Volga. — Prefix de repetiție. 12. Nume rusesc — Afluent pe dreapta Volgăi — Certat. 13. Oraș la confluența Okăi cu Volga — Regiune petroliferă la Marea Caspică — Afluent al Volgăi, în dreptul orașului Gorki. 14. Republică Autonomă în regiunea aceluiaș fluviu — De aici Volga devine navigabilă pentru vapoare mari.

VERTICAL: 1. Conducătorul unei răscoale, născut pe malurile Volgăi — Platoul de unde izvorăște Volga. 2. Poet rus — Salut — Fata din... Volga! 3. Pentru (abrev.) — Cel mai mare afluent al Volgăi — Mașină agricolă. 4. Perie! — Cale ferată (pl.) — Pindari. 5. Povestit — A folosi — Kolea Ivanov. 6. Capul răscoalei din 1784 — Patru localități în Japonia — Usturoiat. 7. Centru cultural în apropiere de Volga — Locuitor dintr-o republică autonomă situată pe Volga. 8. Care nu are urechi (zool.) — Masiv care desparte două continente. — Fermentul sucului gastric. 9. Cel mai mare fluviu european — Un soi de răchită — Alexandr Korneiciuk. 10. Petunie! — Orașul cimentului de pe Volga — Nume rusesc. 11. Numele indigen al boșimanilor — Frumușică (reg.) — Jumătate de fulger! 12. Muntean — Marea în care Volga își varsă apele. 13. Caracterul specific al unui lucru (pl.) — Prin Oka se varsă tot în Volga — Și-a unit apele cu cele ale Volgăi. 14. „Pădurea...”, roman de Leonov. — Teatră în Moscova — Orașel în R. P. Chineză. 15. Afluent al Volgăi. — Renumit peisagist realist rus.

Cuvinte rare: LAB, OGO, SAB, ANOT.

POȘTA REDACTIEI

STAN TEODORU — Satu Mare: Adresele unor filateliști și colecționari de ilustrații: L. Z. Andreev, gorod Tiumeni, ul. Minskaia, nr. 9, kv. 6; Leonid Romanov, Moskovskaia oblasti, gorod Babușkin-5, dom 217, kv 9; Ivan Cibisov, gorod Sverdlovsk 28, ulița Krilova, dom 2, kv. 12.

ALEXANDRU SCHLESINGER — Timișoara: Scrieți Biroului central de informații din Leningrad (Tsentralnoe spravocinoe biuro) explicând amănunțit ceea ce vă interesează. Evident, trebuie să scrieți în limba rusă.

MARIA SLAVSKI — Tg. Jiu: Examele pentru traducători vor avea loc la începutul lunii ianuarie și sînt organizate de Comitetul de stat pentru cultură și artă, Direcția generală a editurilor. Se primesc candidații de orice vîrstă, chiar și pensionari. Dar înscrierile s-au încheiat la 30 noiembrie.

CEZAR APREOTESEI — Timișoara: Regretăm dar

despre aceste locuri s-a mai scris în paginile revistei noastre.

IORDANA OLTEANU — București: Trebuie să fie o neînțelegere. În ultimele luni revista noastră n-a organizat un asemenea concurs.

CONSTANTIN IONESCU — Tirgoviște: Ne pare rău dar n-am putut să folosim jocul trimis de dv. Dispunem momentan de un număr de careuri care poate acoperi pentru mai multă vreme necesitățile revistei.

T. COVACI — Timișoara: Actriței Alla Krasovskaia scrieți-i pe adresa: Casa cinematografiei din Moscova — „Dom kino”, ulița Vorovskovo, nr. 33.

MARGARETA BUZAȘ — com. Ceuș, raionul Tirnăveni: Vi se va trimite răspuns prin poștă.

ION OLARU — Bocșa: 1) Este vorba despre actorul francez Jean Paul Belmondo.

2) Redacția noastră nu posedă decît adrese de actori sovietici.

ION MARCOCI — com. Săveni, raionul Fetești: Adresele din U.R.S.S. pe care le comunicăm la cererea cititorilor prin „Poșta redacției” ne sînt trimise direct de tineri sovietici care doresc să poarte corespondență cu tineri din țara noastră. Ar mai exista o soluție. Citiți răspunsul dat mai sus cititorului Alexandru Schlesinger. Un asemenea birou de informații funcționează probabil și în orașul Odesa. Scrieți tovarășilor de acolo, indicînd-le toate datele de care dispuneți.

ION ARDELEANU — Brașov: Deoarece spațiul acestei rubrici nu ne permite să publicăm date mai amănunțite despre procedeele de tratare a semintelor, prepararea soluțiilor etc., vă vom trimite prin poștă articolul respectiv decupat din presa sovietică. Sperăm că vă va fi de folos.

Gospodine!
COMPLETAȚI
ȘI REÎNNOIȚI
VESELA DV, CU
VASELE EMAILATE
GROASE ȘI DURABILE
IDEAL
PRODUSE DE
UZINELE
EMAILUL ROSU
MEDIAS

**BARHET
DIPTINĂ
FINET**
produse de
INTREPRINDERILE
**TEXTILE
GALATI**

PRODUCERE:
PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI DE UREOFORMALDEHIDĂ DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICATE
ECONOMICE, STABILE, GROSIMI UNIFORME, RANDAMENT SPORIT LA CROIRE, PERFECT PLANE, FORMATE PRACTICE, SE POT FURNIRUI etc.
Domenii de utilizare:
MOBILIER, PLAFOANE, PEREȚI DESPĂRȚITORI, AMENAJĂRI INTERIOARE, VAGOANE TRAMVAIE, LAMBRIURI, CONSTRUCTII NAVALE etc.
Greutate specifică 60 kg/mc. Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22, 25 mm
Formate: 1.830/3.660, 1.830/1.830 mm, 2.440/1.830, 1.220/1.830 mm

**BALANȚE
BASCULE**
DE LA 1 Kg. LA 200 TONE
ETALON - TEHNICE, SEMIAUTOMATE
ȘI AUTOMATE, ROMANE ȘI BASCULE
VEHICULE RUTIERE, EXECUTĂ
UZINA „BALANȚA”-SIBIU
str. Gusteritei Nr. 21-23 tel. 6200
serv. vânzări tel. 1035
GOSPODĂRIILE DE STAT ȘI GOSPODĂRIILE
AGRICOLE COLECTIVE, PENTRU PODURI
BASCULE DE 10, 15 ȘI 20 DE TONE
SAU ALTE CÎNTĂRE, SE VOR ADRESA CU
COMENZI PRIN ÎNTEPRINDERILE DE
APROVIZIONARE ALE CONSILIULUI
SUPERIOR AL AGRICULTURII

Intâlniri dincolo de ecuator

Am ajuns în Uruguay pe la mijlocul lui septembrie. Tocmai începea primăvara. Căci atunci când la noi e toamnă, în acest colțisor din America Latină e primăvară, pentru că țările noastre sînt situate în emisfere diferite. În Uruguay regiunea caldă este cea nordică și nu cea sudică. Iar soarele, după ce se înalță deasupra orizontului la răsărit, își începe călătoria zilnică spre apus, în sens opus acelor ceasornicului.

Primăvara uruguayană nu seamănă cu primăvara noastră. E mai blîndă, mai caldă, insoțită, însă, uneori de vânturi tăioase și reci, care suflă fie dinspre munții înalți, fie dinspre ocean. La început e greu să-ți dai seama ce anotimp este. Pretutindeni în jur vezi palmieri seculari veșnic verzi, eucalipti înalți cu coroane bogate, cactuși cu forme bizare. Iar alături de ei pilcări de copaci lipsiți încă de podoaba verde a frunzelor, dar cu muguri gata să plesnească. Unele plante și-au pus vestmintul de primăvară, împodobit cu frunzulițe fragede, altele au înflorit iar crengile lămiilor și portocalilor sînt împovărate în același timp de flori, de fructe în formare și de fructe coapte, aurii. Toate de-a valma întruchipează cele patru anotimpuri. Singurul simptom evident, de netăgăduit, al primăverii rămîn firicelele de iarbă crudă, încă nepirjolită de arșiță.

U.R.S.S. și Uruguay se află la o distanță apreciabilă una de alta. Sînt despărțite de ocean și de multe țări. Și pînă și constelațiile care strălucesc deasupra lor sînt diferite. Dar există legături care unesc un popor de altul în ciuda distanțelor mari. Cînd după un zbor de peste douăzeci de ore am pășit pe pămîntul Uruguayului ne-am simțit imediat în mijlocul unor prieteni, le-am simțit căldura inimilor și țaria îmbrățișărilor.

Poporul Uruguayului își trezește simpatia. Am vizitat orașe și sate, întreprinderi și instituții și pretutindeni am simțit spiritul de muncă al poporului, am văzut dragostea lui de pace și de muncă. Este un popor vîzcut, orgolios și prietenos.

La Montevideo și în alte orașe ale Uruguayului ne-am întîlnit cu tot felul de oameni: muncitori, țărani, funcționari, oameni de știință și de artă. Toți și-au expris-

ieri din același departament posedă în total 540.000 de hectare de pămînt. Dar în gospodăriile lor nu lucrează decît 200 de muncitori agricoli (datorită condițiilor climatice animalele sînt hrănite pe pășuni în cursul întregului an și n-au nevoie de grajduri). În același timp, peste 10.000 de oameni din departamentul respectiv trăiesc în cele mai grele condiții, neavînd locuințe și mijloace de existență și nici o perspectivă de viitor.

Latifundiarul nu sînt interesați în perfecționarea gospodării lor, în care nu investesc aproape nici un peso. Moșile se află într-o stare „primitivă” (animalele primesc totul de la natură și au nevoie de o îngrijire minimă) și aduc anual stăpînului o rentă mare și sigură. În ultimii 60 de ani șeptelul — circa opt milioane de capete de cornute mari și 25 de milioane de oi — n-a sporit aproape deloc. În agricultură se practică monocultura, avantajoasă pentru latifundiarul care se împotrivesc pe orice cale dezvoltării altor ramuri în afară de creșterea vitelor.

Micul producător nu are forțe și mijloace să se opună puternicei corporații a latifundiarilor și, de obicei, se ruinează sub presiunea lor, vînzîndu-și pămîntul pe un preț de nimic sau pur și simplu părăsindu-l. E adevărat că există o oarecare experiență de luptă colectivă dusă de mici producători împotriva latifundiarilor prin intermediul cooperației. Am vizitat o asemenea cooperativă, care se numește „Caniada Grande” și se află la două ore distanță de Montevideo. Cooperată din câteva zeci de mici producători este o cooperativă pentru desfacerea produselor agricole — legume, fructe și vin — care funcționează ca o mică societate pe acțiuni. Am văzut acolo tractoare fabricate în uzinele din Celeabinsk și Minsk. După cum ne-au declarat cooperatorii, se pare că treburile le merg

tinog: încă acum un an pentru un dolar se plăteau 11 peso, acum cursul a ajuns la 17 sau 18 peso.

Costul vieții crește rapid. Conform datelor oficiale, în septembrie anul acesta la Montevideo viața a fost cu 4,4 la sută mai scumpă decît în luna precedentă; prețul legumelor și fructelor a crescut cu 12,7 la sută iar acela al cîrnilor și peștelui cu 10,7 la sută. În medie viața se scumpește lunar cu 7 la sută. Extrem de repede cresc chiriiile, și așa destul de ridicate, care înghit jumătate sau chiar mai mult din salariul unui muncitor și funcționar. Toate acestea fac ca situația clasei muncitoare să fie grea.

Vile și „chappito”

Montevideo este un mare oraș capitalist, așezat pe țărmul fluviului Rio de la Plata („Fluviul de argint”). De fapt La Plata este un golf al Oceanului Atlantic cu o lățime de cîteva zeci de kilometri. Ca multe alte orașe din America Latină, Montevideo este un oraș cu puternice contraste sociale: cocioabe și zgirie nori, ulițe întunecoase și străzi scîldate în luminile reclamelor, milionari și șomeri.

Cel mai elegant cartier al orașului este Carrasco, aflat ceva mai departe de centrul de afaceri, într-o zonă liniștită de parcuri. La tot pasul întîlnești numai vile construite în cele mai diverse stiluri și culori și înconjurată de grădini. Aici locuiește marea burghezie.

Nu departe de acest cartier se îngrămădesc, înaintînd spre plaja care încinge ca un semicerc, înalte, niște clădiri înalte și cenușii. Etajele sînt clar marcate de panglicile late ale ferestrelor. E așa numita „proprietate orizontală”. Aceste case se vînd cu etajul încă înainte de a fi terminate. În ele locuiește burghezia mijlocie.

Montevideo — capitala Uruguayului

mat cele mai calde sentimente de prietenie față de poporul sovietic și admirația pentru mărețele realizări ale Uniunii Sovietice, pentru lupta ei consecventă în sprijinul păcii.

Peisajul caracteristic pentru primăvara uruguayană este cîmpia inverzită, presărată ici-colo de crînguri și tufăriș. În drum întîlnești și riulețe și riuri impunătoare cu ape bogate. Pretutindeni în copaci și chiar pe stîlpii de telegraf se zăresc un fel de globuri de lut. Sînt cuiburile unor păsări de prin partea locului numite „sobari”. Localnicii vă vor arăta neapărat un astfel de cuib și vă vor povesti despre viața acestor păsări, nelipsite din peisajul țării. Pe cîmpii pasc vaci, oi, cai. De-a lungul șoselei nu se văd sate sau cătune, ci numai cîmpie nesfîrșită... Nu întîlnești aproape nici un călător, iar pe șosea trec rareori mașini. Doar din cînd în cînd apare cite un călăreț „gaucho”, îmbrăcat într-un costum pitoresc: pălărie cu boruri mari numită „sombbrero” și un „poncho” aruncat pe umeri, adică o bucată de ștofă, asemănătoare cu o pătură și avînd la mijloc o dechizătură pentru virit capul. Gaucho și tradițiile lui sînt cîntate de poezii, pictorii și muzicienii Uruguayului.

O moșie = 240.000 de hectare

Uruguayul se ocupă cu creșterea vitelor, în special pentru producția de carne, și aproape 90 la sută din pămîntul țării este folosit în acest scop. În agricultură predomină sistemul latifundiilor. Cincizeci și șase la sută din suprafața arabilă se află în miinile marilor proprietari funciari, care sînt adevărații stăpîni ai țării. Șase sute de familii stăpînesc mai bine de jumătate din bogățiile naționale ale țării. Moșierii dețin 58 la sută din numărul animalelor și 50 la sută din lina obținută. O latifundie este alcătuită din 100.000—200.000 de hectare și chiar mai mult.

Recent, la Montevideo a apărut o carte interesantă intitulată: „Reforma agrară în țările Americii Latine”, semnată de publicistul uruguayan Guilermo Bernard. Autorul arată că în departamentul Artigas, de pildă, un singur latifundiar stăpînește 240.000 de hectare. Douăzeci de mo-

bine: în orice caz, împotriva unui concurent puternic e mai ușor să lupți în cadrul unui colectiv.

Poporul uruguayan își dă seama că sistemul latifundiilor este o rămășiță dintre cele mai absurde, care subminează economia națională a țării. Reforma agrară este o cerință imperioasă a vremii și a intereselor naționale. Au fost și există multe proiecte de reformă agrară, dar nici unul n-a fost tradus în viață; toate aceste proiecte ocolesc principala problemă: lichidarea latifundiilor.

Din cele aproape trei milioane de locuitori ai țării două trăiesc în orașe. Cel mai mare din ele, Montevideo, capitala țării, are peste un milion de locuitori. Chiar uruguayenii obișnuiesc să spună în glumă că țara lor seamănă cu un om care are un trup mic și un cap disproporționat de mare. Industria — în marea ei majoritate prelucrătoare (prelucrează carnea, lina și pielea) — este strîns legată de agricultură și deci depinde de latifundii: dacă există materie primă, industria lucrează, dacă nu, își restrînge activitatea.

Am vizitat o fabrică a societății pe acțiuni „Sadil”. Întreprinderea prelucrează lînă brută, lînă pentru tricotate, stofe de lînă și covoare. Fabrica este prevăzută pentru un număr de două mii de muncitori, dar în momentul de față nu lucrează nici o mie. Din lipsă de materie primă multe secții au fost închise: se așteaptă o nouă tranșă de lînă. Uneori, însă, latifundiarul dosesc lina, ca s-o poată vinde mai tirziu cu un preț ridicat. Întreprinderile locale nu prelucrează definitiv lina pentru export, ci produc numai semifabricate. Dar muncitorii luptă ca lina pentru export să fie prelucrată în întregime, ceea ce ar extinde procesul de producție și ar da de lucru multor mii de șomeri. Monopolurile străine, însă, nu vor să accepte produse finite de lînă, ci preferă s-o prelucreze definitiv în întreprinderile lor.

Industria trece printr-o lungă criză. 165.000 de șomeri pentru o țară atît de mică este o cifră mult prea mare. Aproape în fiecare familie de muncitori există șomeri. Salariul unui muncitor nu reprezintă nici măcar 47 la sută din minimul necesar traiului. Moneta se devalorizează ver-

Muncitorii trăiesc la periferie, în suiburii: în casele mici, fără etaj, se îngrămădesc mai multe familii la un loc din cauza chiriilor mari.

Vilele aristocratice din Carrasco își au și antipodul lor, reversul medaliei, așa numitele „chappito”, ceea ce înseamnă cutii de tablă. Așa sînt poreclite străzile și cartierele situate la periferia orașelor, cu case construite din cutii de conserve, carton și zdrențe, într-un cuvînt din ceea ce are la îndemînă sărăcimea. În ele se adăpostesc oameni flămînzi, dezbrăcați, aflați uneori pe treapta cea mai de jos a societății capitaliste. Am vizitat și noi cîteva așezări de acest fel.

Iată de pildă o casă. De fapt, se află abia în construcție. Proprietarul ei a înfipt în pămînt patru pari și a împletit din iarbă un fel de îngrăditură pe care o acoperă cu lut. Acoperișul e încropit tot din iarbă. Omul e mulțumit, căci, oricum, are un adăpost. Sînt mulți care n-au nici atît. Sau o altă casă, construită din cutii de conserve, nuiele și carton. În loc de pereți — celofan, iar ușa e înlocuită cu o zdreanță murdară. Mobilă nu există, nici vase; într-un colț e aruncat un maldăr de zdrențe, probabil îmbrăcăminte și așternutul. Aici locuiesc tatăl, mama și șase copii. Toți sînt ruși și murdari. Cînd am întrebă din ce trăiesc, capul familiei a ridicat din umeri: nu are de lucru permanent, ci numai uneori izbutește să cîștige întîmplător cîte 10—12 peso.

În ultimii cinci ani băncile și întreprinderile capitaliste străine au realizat în Uruguay un beneficiu net de 125.000.000 de dolari, iar cele zece mari bănci locale 140.000.000 de dolari. În fiecare seară, în fața hotelului în care am fost găzduiți stopa un mare număr de automobile din cele mai moderne. În apropiere este un cazinou. Fabricanții și proprietarii de mari magazine, funcționari superiori, ofițeri îmbrăcați civil, bancheri și trișori din „înalta societate” veneau acolo ca să-și cheltuiască banii. În timp ce zeci de mii de oameni din același oraș își pun în fiecare zi chinuitoarea întrebare: cum să facă rost măcar de un peso, ca să aibă cu ce potoli foamea copiilor?

V. Stepanov

Reînnoiți abonamentele pe anul 1964 la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor:

Pe 12 luni 40 lei

Pe 6 luni 20 lei

Pe 3 luni 10 lei